

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af lovforslag nr. L 14: Forslag til lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v. (Fremrykket anmeldelsesfrist og forenkling af tilskudsadministration).

Af undervisningsministeren (Bertel Haarder).
(Fremsat 4/10 2006).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Kl. 18.30

Forhandling

Britta Schall Holberg (V):

I Danmark har vi en stolt tradition. Vi har en folkekirkeordning, men vi har også muligheden for at danne frikirker og valgmenigheder. På skoleområdet går samme tanke igen. Vi har en folkeskole, men vi har også muligheden for at oprette friskoler og endda få 80 pct. i statstilskud, blot der melder sig 12 elever. Det er en temmelig enestående ordning, men dermed anerkender vi det vigtige i, at der er alternativer.

Så er der nogle, der vil spørge, om ikke det lovforslag, vi behandler i dag, er en udhuling af denne frie tanke om valgmuligheder. Nej, det er det ikke. Derimod kan man sige, at der helt rimeligt bliver tale om mere tid til at overveje, om der er en reel folkelig opbakning bag en kommende friskole. Der bliver bedre tid til at planlægge og til at nedfælde skolens værdigrundlag, og der bliver bedre tid til at fastsætte vedtægter og til at tilrettelægge undervisningsforløbet.

Det er ikke til friskolernes eller elevernes eller forældrenes gavn, hvis en skole ikke oprettes på et solidt fundament. Og det bliver skolen ikke oprettet på, hvis dens eneste eksistensgrundlag er, at der lukker en kommunal folkeskole med et for lille elevgrundlag. Det er for lidt at danne skole på.

Loven får ingen konsekvenser for de eksisterende friskoler, men gør, at al arbejdet med oprettelsen af en ny kan ske sideløbende med en kommunalbestyrelses overvejelser om skolestrukturen i de nye kommuner.

Forud for, hvad kommunalbestyrelsen beslutter, skal der gå en offentlig høringsfase og indhentes udtalelser fra de respektive skolebestyrelser. Venstre vil i den forbindelse meget stærkt opfordre kommunerne til at arbejde med mulighederne for fælles skoleledelse og andre fleksible former, så også skoler i yderområderne kan

opretholdes i kommunalt regi. Men beslutter de valgte kommunalbestyrelser alligevel at lukke en skole, skal det ske med vedtagelse senest den 1. december, men vil jo typisk ske ved vedtagelsen af budgettet i oktober måned.

Det vil være af stor værdi for den kommunale planlægning, at man med i sine overvejelser kan tage, at en forældrekreds i givet fald vil erstatte den kommunale skole med en friskole. Det kan endda komme til at betyde, at kommunen en ekstra gang overvejer, om man skal lukke skolen, idet oprettelsen af en friskole kan komme til at udhule kommunens elevgrundlag og altså dermed de planer, man har for nedlæggelsen af skolen.

Lukker kommunen skolen, sker det under alle forhold på et grundlag, så man ved, at man skal regne med, at der vil fragå elever til en friskole. Uanset om der fragår elever til en friskole eller der ikke gør, er der i det hele taget tale om en ordentlig planlægning både i forhold til friskolerne og til kommunerne. For det betyder jo også, at friskolen ikke bare oprettes i ren protest, men får tid til at starte på et forsvarligt og gennemtænkt grundlag, så dens eksistens er sikret også fremover.

Venstre kan støtte dette lovforslag.

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):

Jeg beder ordføreren blive stående. Der er et par korte bemærkninger. Først er det fru Bente Dahl.

(Kort bemærkning).

Bente Dahl (RV):

Venstres ordfører siger, at Venstre har en stolt tradition med hensyn til friskoler. Det har jeg også igennem mange år fulgt med interesse og set at Venstre har.

Derfor undrer det mig også, hvad der så – når Venstre tidligere har bakket hundrede procent op om denne stolte tradition – får fru Britta Schall Holberg til at sige, at det, når kommunerne tager en beslutning om at lukke en skole, så ikke er rimeligt, at der alligevel opstår en friskole. Hvorfor er der forskel på friskolernes værdi, forstået på den måde, at en friskole, der opstår et sted, hvor en kommunal skole er lukket, skulle være ringere end andre typer friskoler?

Kl. 18.35

(Kort bemærkning).

Britta Schall Holberg (V):

Jeg tror nu nok, at ordføreren lidt har mistolket det, jeg har sagt. For det første har jeg sagt, at

Danmark har en stolt tradition med dette, at vi har en mulighed for at oprette en friskole der, hvor man af en eller anden grund ikke synes om den kommunale skole, eller hvad det nu måtte være. Vi bakker sandelig fra Venstres side hundrede procent op om hele det friskolesystem, vi har. Det var netop det, jeg understregede meget kraftigt.

I debatten har det været hævdet, at man nu lavede en eller anden attack på friskoletanken. Det er der jo ikke tale om. Der er tale om, at de friskoler, der oprettes, skal oprettes med et værdigrundlag. Man skal være bevidst om det værdigrundlag, man danner skolen på, sådan at man har det at kunne markedsføre over for de forældre, der måtte tilslutte sig den friskole. Det må vist være en almindelig anstændighed, at forældrene ved, hvad de går ind til.

(Kort bemærkning).

Bente Dahl (RV):

Jeg er selvfølgelig enig i, at der skal være almindelig anstændighed til stede, også når man som forældre gør det store arbejde, det er at lave en friskole. Jeg taler i øvrigt af egen erfaring, for jeg har selv været med i sådan en forældregruppe.

Hvordan kan fru Britta Schall Holberg sige, at der overhovedet ingen begrænsninger er i lovændringen, når vi står med en lovændring, der gør, at en gruppe forældre ikke kan tage initiativ? Hvis kommunen har meldt en lukning af en folkeskole ud f.eks. hen på foråret, så kan en gruppe forældre jo ikke tage initiativ til at oprette en såkaldt protestskole, som disse skoler bliver kaldt i den her sammenhæng – og hvortil jeg må sige, at alle friskoler jo er protestskoler. Alle friskoler er opstået, fordi en forældregruppe vil noget specielt.

Men hvordan kan ordføreren sige, at der overhovedet ingen begrænsninger er i den her lovændring?

(Kort bemærkning).

Britta Schall Holberg (V):

Jeg er helt enig i, at forældre vil noget specielt, når de opretter en friskole. Lad os være enige om, at det er udgangspunktet for, at man opretter friskolen.

Så vil jeg sige med hensyn til skolelukningen: Nogle af os har haft fornøjelsen af at sidde i en kommunalbestyrelse og ved, at noget af det vanskeligste, man næsten kan komme ud for, er at lukke en kommunal folkeskole, specielt i et yderområde og specielt en mindre skole. Derfor

ved ordføreren også, at der forud for sådan en lukning er mange overvejelser, for det er jo ikke noget, der foregår i gedulghed, det skal jeg rigtigt nok love for. Det er noget, som i den grad vil være til offentlig debat i lokalsamfundet.

Derudover er det jo sådan, at der skal ske en høringsfase i lokalområdet, og den skal starte 12 uger, før man beslutter at lukke skolen, og det skal ske den 1. december. Men det vil jo typisk, som jeg sagde, ske i forbindelse med en budgetlægning, og den budgetlægningsfase starter jo på et meget tidligere tidspunkt. Så der er al mulig grund til, at de to overvejelser – om vi vil oprette en friskole, hvis kommunen beslutter at lukke den her skole – kan forløbe sideløbende.

(Kort bemærkning).

Pernille Vigsø Bagge (SF):

Jeg vil gerne starte med at slå fast, at SF har været imod alle de stramninger og restriktioner, regeringen har indført over for de frie skoler de senere år.

Så vil jeg gerne spørge ordføreren: Hvordan forholder ordføreren sig til, at antallet af frie skoler på landsplan er faldet bare det seneste år, siden regeringen gennemførte det der med at tage de frie skolars befordringstilskud? Er der for mange friskoler? Det vil jeg gerne spørge ordføreren om.

(Kort bemærkning).

Britta Schall Holberg (V):

Det forstår jeg ikke helt. Tværtimod er, så vidt jeg ved, en fjerdedel af de kommuneskoler, som er lukket, opstået som friskoler i de senere år. Så det forstår jeg ikke rigtig.

Om der er for mange friskoler? Næ, der skal vel være det antal friskoler, som der er engagement hos forældrene til at oprette. Det er mit svar på det. Jeg er selv en inkarneret tilhænger af muligheden for at oprette friskoler, men det kræver jo virkelig, som det også blev sagt af fru Bente Dahl før, at der er en forældrekrede, som for det første vil give lidt penge til det, og for det andet vil lægge noget håndkraft i det, også fordi det kræver det værdigrundlag, som vi talte om før, og som skal være et alternativ til folkeskolen.

(Kort bemærkning).

Pernille Vigsø Bagge (SF):

Det er fuldstændig rigtigt, hvad ordføreren siger, nemlig at der skal være en engageret forældrekrede, og derfor er det også mærkeligt, at mi-

nisteren i sine høringsbemærkninger har skrevet, at de her friskoler opstår som spontane impulshandlinger.

Kl. 18.40

Men nu vi taler om stramninger og ikke-stramninger: Når man kan konstatere, uanset hvor mange friskoler der er opstået i det seneste år, at der er tre friskoler færre, end der var på samme tid sidste år, er vi vel enige om, at antallet af friskoler er faldet hertilands.

Så vil jeg gerne høre ordføreren: Hvad er det for nogle begrænsninger, vi skal have, så forældre ikke kan oprette friskoler – ud over de her stramninger regeringen har indført med hensyn til befordringstilskud, øget tilsyn og nu forrykket anmeldelsesfrist? Hvilke grænser har ordføreren ellers tænkt der skulle laves? For det er da meget åbenlyst, at regeringen ikke synes, at der skal være flere friskoler. Man gør jo, hvad man kan for at begrænse antallet, og det er så lykkes: Der er tre færre, end der var sidste år.

(Kort bemærkning).

Britta Schall Holberg (V):

Det lovforslag, der ligger her på bordet i dag, kan ikke have haft nogen indflydelse på, at der tidligere er blevet lukket tre friskoler. Det er så det ene.

Det andet er, at regeringen skam intet ønske har om, at der ikke skulle kunne være lige så mange friskoler, som der hidtil har været. Det afhænger jo af engagementet hos forældrene.

Jeg bliver nødt til at sige, at jeg med det her lovforslag er meget optaget af, at der gives en mulighed for et parallelløb mellem den folkevalgte – læg mærke til det: den *folkevalgte* – kommunalbestyrelses overvejelser om, hvordan skolestrukturen skal være i kommunen, og så de forældre, som siger: Nej, det er for galt; vi vil gerne oprette en friskole.

Der bliver nu lejlighed til at få det tænkt ordentligt igennem, så det ikke bliver en hovsabelutning, som meget let kan betyde, at en sådan friskole måske får et kortere liv, end den ville få, hvis den var planlagt godt og ordentligt.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

I fru Britta Schall Holbergs i øvrigt meget besindige indlæg var der et lille principielt hjørne, som jeg godt lige vil spørge til.

Fru Britta Schall Holberg sagde på et tidspunkt i sin ordførertale noget om, når fortsættelsen af en skole ikke bare var en protest. Det læg-

ger sig jo i forlængelse af, at man i hele den her debat gang på gang fra andre har hørt betegnelsen protestskole, som om det var noget nedsættende, og det har jeg aldrig nogen sinde forstået.

Jeg mener sådan set, at det fornemste i demokratiets væsen overhovedet er retten til at protestere. Jeg vil minde om, at i kirken er protestant en hædersbetegnelse. Og dette er altså sagt af en, som tilhører et parti, som nogle engang i tidernes morgen har kaldt et protestparti, og det har jeg egentlig aldrig haft det dårligt med.

(Kort bemærkning).

Britta Schall Holberg (V):

Det kunne jo føre langt, det her. Lad os ikke strides om ordet protest. Det, der ligger i ordet protestskole – det er nu heller ikke mig, der har brugt det, men det er en helt anden sag – er, at det ikke kan nytte noget, at man opretter en skole, og der kan vi også snakke om pædagogisk forsvarlighed og sådan noget, i det omfang man ikke har fået gennemtænkt f.eks. skolestørrelser og sådan nogle ting.

Det, der er vigtigt, er at sige, at der må være et værdigrundlag. Det tror jeg hr. Jesper Langballe vil være enig med mig i. Hvis man skal oprette et sådant alternativ til folkeskolen, skal der være et andet værdigrundlag hos de forældre, som melder deres børn til det. Glem så det med protestskoler og sådan noget. Vi kunne også kalde det en hovsabelutning, fordi man i lokalområdet – og det kan jeg godt forstå – siger: Vi vil søreme ikke af med vores skole, og derfor vil vi nu lave en friskole. Men vi i Venstre vil meget gerne have, at hvis forældre tænker sådan, så gør de sig nogle overvejelser om, hvad det er for et værdigrundlag, der skal bære den skole.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Jeg vil godt sige, at det ikke bare sådan var for at være morsom, jeg sagde det. Jeg mente faktisk noget alvorligt med det.

Jeg vil allerhelst have mine børn og børnebørn til at gå på en skole, der overhovedet ikke har noget værdigrundlag. Når jeg hører lærere fortælle om deres værdigrundlag, bliver jeg altid meget nervøs.

Derimod synes jeg, at i det øjeblik en kommune finder på, at den vil nedlægge en lokal skole, hvor der er et nært og forpligtende sammenhold omkring skolen, så synes jeg, det er en glimrende motivation til at oprette en friskole. Og hvis det, at en protestskole skal forstås som en pro-

testskole, der er en protest mod, at man nedlægger den lokale skole, vil jeg sige, at så er demokratiet da virkelig kommet til fuld udfoldelse.

Kl. 18.45

(Kort bemærkning).

Britta Schall Holberg (V):

Jeg er ikke sikker på, at et grundlag, som alene er en protest mod, at noget lukker, er livskraftigt i længden. Det bliver jeg nødt til at sige. Og så bliver jeg nødt til at sige, at kommunalbestyrelsen altså er et folkevalgt organ, og den skal lave sin kommunale planlægning af, hvordan skolestrukturen skal være. Det er vel fint nok.

Jeg appellerede også til, at kommunalbestyrelsen overvejede nogle andre muligheder for at lade en mindre skole i et lokalområde være, fordi den måske har en særlig kvalitet. Men det kan jo også være en kommunal overvejelse, at elevgrundlaget for en kommunal skole faktisk er blevet så lille, at man siger: Den her skole synes vi ikke skal overleve.

Jeg synes, vi lige så godt kan tale ligeud om, hvad det er, vi snakker om her. Hvis kommunalbestyrelsen så træffer den beslutning efter at have hørt gud og hvermand, havde jeg nær sagt, og der er en forældrereds, som siger, at de gerne vil have en skole – de er meget optaget af det, de er engageret her i det lokalområde, der er noget, der binder dem sammen, og det er skolen – synes jeg, at det er fint, og der giver det her lovforslag alle muligheder for, at de kan oprette en skole.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Det ligger egentlig i fin forlængelse af det. Jeg synes nemlig, at demokratidiskussionen er rigtig vigtig her, og jeg synes, det var en rigtig vigtig bemærkning, fru Britta Schall Holberg kom med om, at det jo er et demokratisk valgt organ, der har truffet en beslutning. Byrådet er et demokratisk valgt organ, men problemet er, at man kan stå i en situation, hvor 50 forældre kan beslutte sig for, at den pågældende kommune fortsat skal have en ret stor udskrivning til en lille skole, der er dyr, fordi det er en lille skole. Det forhold er jeg sådan set enig i er problematisk. Vi har et demokratisk problem og dilemma, vi på en eller anden måde skal løse.

Jeg synes så bare, det er problematisk, at man vælger at løse det ved at fjerne et demokratisk redskab uden at sætte noget andet i stedet. Det er jo også et demokratisk redskab, at forældrene

faktisk har mulighed for imellem de to valgperioder at have indflydelse på, hvad der foregår politisk. Derfor vil jeg gerne spørge Venstres ordfører, om det ikke var en farbar vej, at man åbnede mulighed for og lagde vægt på, at der f.eks. var folkeafstemninger i den pågældende kommune om den skolestruktur, som byrådet vælger at lægge frem. Så var alle med til at have indflydelse på, hvorledes skolestrukturen skulle være i det pågældende samfund, og man havde dermed måske mulighed for at sige: Vi vil faktisk gerne bevare de små skoler her.

(Kort bemærkning).

Britta Schall Holberg (V):

Efter min mening ville det da sådan set være en udmærket idé. Og jeg er meget glad for, at ordføreren understreger, at vi her taler om et folkevalgt organ, der hedder en kommunalbestyrelse. Vi har selv været med til at vælge dem, om jeg så må sige, så vi er en del af den dialog, som kommunalbestyrelsen har. De skal jo foretage en høring, og det ville da ikke være fjært for mig, om de sagde: Her i vores område er det så brændende et emne, at vi gerne vil lægge det ud til en lokal folkeafstemning. Det kan jeg ikke se at der skal være noget som helst problem i.

Men det forhindrer jo heller ikke, at en forældrereds sideløbende måske kunne sige: Hvis nu den folkeafstemning eller den drøftelse falder negativt ud i forhold til det, vi gerne ønsker, så kan vi oprette en friskole. Det er meget vigtigt at understrege, at den mulighed er der. Det er den demokratiske mulighed, som hr. Jesper Langballe understregede vigtigheden af.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Nu er det ikke sådan, at jeg ubetinget, i modsætning til andre her i salen, bare synes, at det er en god idé, at der kommer flere og flere friskoler. Det er lidt det, jeg hører SF være ved at mene, nemlig at det er en rigtig god idé, at der kommer flere friskoler. Det synes jeg ikke. Jeg synes, der skal være færre friskoler. Jeg synes, det er en rigtig god idé, at folkeskolen er det fælles grundlag for vores børn.

Det er fint, at der er en eller anden ventil, og at der er nogle, der har nogle friskoler, men faktisk synes jeg, at det, der står i lovforslaget, er rigtig, rigtig fint. Der står simpelt hen:

»Forslaget forventes at medføre, at der fremover vil blive oprettet færre frie grundskoler ...«.

Men jeg vil gerne sige, at jeg synes, det er problematisk, hvis man sælger det på den måde, at man siger, at der fortsat vil være samme mulighed for at oprette de såkaldte protestskoler, for det mener jeg ganske simpelt ikke er rigtigt. Tidslinjen vil for det meste være sådan, at forældrekredsene først for alvor bliver opmærksomme på, at der er skolelukninger undervejs, når vi når hen til budgettets vedtagelse.

Kl. 18.50

Der foregår en politisk kamp i en almindelig kommune om, hvordan budgetterne skal lægges. Når man når hen til vedtagelsen af dem, må man sige: Den kamp tabte vi, ergo er vi en forældrekreds, der ønsker at oprette en friskole.

Så mit spørgsmål til Venstres ordfører er: Vil det ikke være sådan, at de fleste forældre vil være nødsaget til at have deres børn i en anden folkeskole for derefter at rykke dem over på en friskole, fordi tidslinjen vil være anderledes end det, Venstres ordfører står og lægger op til her?

(Kort bemærkning):

Britta Schall Holberg (V):

Jeg er rigtig glad for nogle af de bemærkninger, ordføreren kommer med, men det sidste er jeg simpelt hen ikke enig i.

De af os, der har siddet i sådan en kommunalbestyrelse, ved jo, hvordan budgetlægningen er, og al balladen, om jeg så må sige, starter jo på et meget tidligt tidspunkt i foråret, hvor det første budgetforslag kommer frem. Hvis forældrene ikke allerede på det tidspunkt er klar over, at der er et eller andet undervejs, tror jeg ikke, der er basis for efterfølgende at lave en friskole. Så det kan jeg simpelt hen ikke se skulle være et problem.

Men må jeg ikke godt igen synges for, at den folkevalgte kommunalbestyrelse i højere grad, end det måske sker i dag, overvejer nogle alternative styringsmuligheder, sådan at man kan opretholde den kommunale skole, så det altså ikke er nødvendigt at oprette en friskole.

Hermed har jeg ikke sagt noget skidt om friskolerne, men jeg har sagt, at jeg tror, der skal lidt mere fantasi til hos kommunalbestyrelserne, så de kan finde ud af, hvordan de kan opretholde en mindre skole eller måske flere mindre skoler i et lokalsamfund.

Jeg ved, at undervisningsministeren har drøftelser i gang om det her i øjeblikket og har haft et udvalgsarbejde i gang med de berørte parter om det her, altså om, hvordan vi kunne bruge de der mere fleksible muligheder, sådan at vi ikke

behøver at have en skoleinspektør til et eller andet for lille antal elever eller sådan noget lignende. Vi må tænke lidt mere kreativt.

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):

Det blev så det sidste ord fra ordføreren, for den røde lampe har lyst noget tid. Det har den ja, det er rigtigt. Tak til Venstres ordfører. Og vi går videre i ordførerrækken, så nu er det den socialdemokratiske ordfører, fru Christine Antorini.

Det er dejligt at se, at debatlysten er stor selv sent på dagen. Værsgo.

Christine Antorini (S):

Sådan er det nemlig bare her.

Det skal ikke være nogen hemmelighed, at vi Socialdemokrater i virkeligheden er lidt ærgerlige over, at vi ikke selv er kommet med det forslag, som er her – det er hermed også en ros til dem, der har udtænkt det – fordi det i virkeligheden rammer utrolig præcist.

Det er ikke lavet for at ramme friskolerne. Det er lavet for at løse et stort demokratisk problem, man har ude omkring i kommunerne. Derfor er jeg også glad for, at den sidste del af den debat, der har været her, har handlet om det, der er sagens kerne set med vores øjne: Det her er en demokratisk diskussion.

Vi har altså nogle folkevalgte organer, hvor vi som borgere ude i vores kommuner stemmer på de politikere, som vi tror kan varetage de opgaver, der ligger her, og hvor den grundskole, vi har derude, altså er en af kerneopgaverne for vores politikere.

Vores politikere er nødt til at have nogle redskaber, sådan at de kan styre, hvordan man får en god lokal folkeskole. Det er umuligt, og det har vi kunnet se i praksis. Det er der også sat tal på her i lovforslaget. I virkeligheden er de tal lidt for positive set med mine øjne, for der står i lovforslaget, at det er en fjerdedel af de nedlagte folkeskoler fra 2002-2004, som umiddelbart derefter er blevet oprettet som friskoler.

Hvis man bare ser på tallet fra 2004, ser det nemlig værre ud. Det er faktisk sådan, at ud af 23 folkeskoler, der er lukket i 2004, er de 18 af dem genopstået som friskoler. Det er det demokratiske dilemma, vi står over for.

Derfor er det her lovforslag så godt, for der er én ting, det gør: det fremrykker anmeldelsesfristen. Og jeg kan ikke sige det mere præcist, end fru Britta Schall Holberg gjorde før. Det betyder jo, at den engagerede forældrekreds, som har et ønske om at oprette en friskole, som bygger på

det, der er adelsmærket ved en friskole – og det vil jeg godt understrege er, at den bygger på et alternativt idépolitisk eller pædagogisk grundlag – stadig væk fuldt ud kan gøre, som man kan i dag, også efter det her lovforslag. De er nemlig uafhængige af, om der bliver nedlagt en lokal folkeskole. De skal nok finde nogle velegnede lokaler til at lave deres idépolitiske alternative friskole.

Derfor kan vi støtte det her forslag. Vi synes, at det respekterer det lokale demokrati; vi synes ikke, det generer friskolerne. Jeg synes også, at man skal lægge mærke til de høringssvar, der er kommet, for der lyder også forskellige toner selv fra friskoleverdenen. Hvis man kigger på Frie Grundskolers Fællesråd på den ene side og Danmarks Friskoleforening på den anden side, kan man notere sig, at Frie Grundskolers Fællesråd altså ikke er nær så kritiske over for anmeldelsesfristen, for når det kommer til stykket, er det ikke det, der rammer de ægte friskoler.

Kl. 18.55

Jeg vil så gerne støtte den bemærkning, som der er i høringsnotatet, hvor ministeren tilkendegiver, bl.a. på baggrund af et forslag fra foreningen Lilleskolerne, at der måske skal ses på det beløb, man som forældregruppe skal indbetale som depositum, nemlig de 30.000 kr., man så allerede skal betale, et år inden en eventuel friskole skal oprettes. Der foreslår foreningen Lilleskolerne, at man kunne forestille sig, at det beløb blev opdelt i to rater, for det kan godt være et stort beløb for en forældrekræds at have hængende ude, når de ikke et år forinden er sikre på, at de kan få et tilstrækkeligt antal børn til at starte på den her friskole.

Jeg har på høringsnotaterne forstået det sådan, at ministeren har tilkendegivet en positiv holdning til i de videre forhandlinger at se på, om der kunne være en idé i at opdele den her rate, så den skal betales over to omgange, og så det ikke er en økonomisk barriere, der forhindrer en ægte friskole i at blive oprettet, i og med at anmeldelsesfristen bliver rykket.

Der er hermed fuld opbakning fra Socialdemokraterne til det her forslag, fordi vi mener, det præcis rammer protestskolerne – det vil jeg gerne kalde dem, der oprettes som privatskole med statens penge i form af 80 pct. støtte i en nedlagt folkeskole – men det rammer ikke de ægte friskoler.

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):
Jeg beder ordføreren blive stående. Der er foreløbig to korte bemærkninger, først fra fru Bente Dahl.

(Kort bemærkning).

Bente Dahl (RV):

Jeg er helt enig med ordføreren i, at vi har et demokratisk problem, men jeg mener, det skal ses fra en anden vinkel, nemlig borgernes vinkel. I grundlovens § 76 står der:

»Alle børn i den undervisningspligtige alder har ret til fri undervisning i folkeskolen. Forældre eller værger, der selv sørger for, at børnene får en undervisning, der kan stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, er ikke pligtige at lade børnene undervise i folkeskolen.«

Her står, at man i Danmark har en demokratisk ret til at lade sine børn undervise i friskoler, i holdningsskoler.

Så vil jeg gerne spørge ordføreren: Ordføreren har sagt, at S støtter lovforslaget, fordi det løser problemet med protestskolerne. Så vil jeg spørge: Vil ordføreren uddybe, hvordan det løser dette problem med protestskolerne, og hvordan en holdningsmæssig skole kan være et problem og for hvem?

(Kort bemærkning).

Christine Antorini (S):

Jeg vil gerne understrege, at det her lovforslag overhovedet ikke handler om, hvorvidt man synes det er en god idé, at der er friskoler eller ej. Det her lovforslag handler om én ting: om det skal være muligt, at man kan oprette en friskole i en folkeskole, efter en kommunalbestyrelse har besluttet at nedlægge den.

Det er derfor – og jeg vil gerne gentage det, jeg sagde før – at når vi synes, det er godt, så er det, fordi det alene handler om at fremrykke anmeldelsesfristen. Det tager ikke stilling til og går ikke ind og er smagsdommer med hensyn til, om der er et tilstrækkeligt godt værdimæssigt grundlag eller ej; det tager bare stilling til, at det ikke kan være rimeligt, at forudsætningen for at oprette en friskole er, at en kommunalbestyrelse beslutter at nedlægge en folkeskole, fordi der så pludselig er nogle lokaler, der er ledige til det.

Hvis man vil oprette en friskole, hvis man er en forældrekræds, der brænder for det, er man, når beslutningen skal træffes, uafhængig af, om det er den lille lokale folkeskole, der skal nedlægges.

Jeg kan godt forstå, at en lokal forældrekræds bag en folkeskole, som ender med at blive lukket, synes, at det er forfærdeligt, og at de ville have ønsket, der var truffet en anden beslutning, men det må være en del af den demokratiske debat, der er i kommunen. Jeg er i øvrigt fuldstændig enig i det, der også blev sagt før: Den sværeste beslutning for en kommunalbestyrelse, er faktisk at lukke en lille lokal folkeskole. Så debatten kommer, og den kommer ikke til at handle om, hvorvidt der skal være et bestemt værdigrundlag eller ej, men om den lokale folkeskole.

(Kort bemærkning).

Bente Dahl (RV):

Ordføreren nævnte, at det ikke er særlig hensigtsmæssigt, at der bliver oprettet skoler i kommunale bygninger, der er nedlagte tidligere folkeskoler. Ordføreren har sagt, og jeg citerer:

Forældrene skal ikke kunne genoprette folkeskolen som en friskole i samme folkeskolelokaler, som kommunen beslutter at lukke.

Ordføreren nævnte det også lige før i sit svar, og så er mit spørgsmål: Hvem er det dog, der tvinger de kommuner til at sælge bygningerne til en forældreklub, der gerne vil lave en friskole i dem? Det er jo ikke hemmeligt for kommunen, at den klub forældre nu arbejder på det – og jeg må gentage, at det er et meget stort arbejde, det er ikke noget, man bare sådan gør, fordi man nu synes, at man vil protestere. Det er et meget stort og holdningspræget arbejde. Jeg vil gerne spørge om, hvem der tvinger kommunerne til at sælge bygningerne til de forældre, som gerne vil bruge dem til friskole.

(Kort bemærkning).

Christine Antorini (S):

Netop fordi det er et stort arbejde og det kræver lang tids planlægning, vil det her forslag stadig væk ikke ramme dem, som går i gang med det store arbejde, det er at lave et velforberedt forløb i etableringen af en ny friskole. De vil normalt have brug for mindst 1 år og sandsynligvis også længere tid, så det kommer ikke til at ramme dem i deres arbejde.

Til det andet, hvor spørgsmålet var, om man ikke på andre måder kunne forhindre, at man brugte lige præcis den lokale folkeskole: Jeg vil sige, at det er noget, som vi Socialdemokrater har stillet spørgsmål om, for vi har faktisk været alvorligt bekymrede over den demokratiske ubalance, der har gjort, at en lille forældregruppe har kunnet underminere en lokal demokra-

tisk beslutning. Der findes ikke nogen mekanismer, som gør, at en kommunalbestyrelse kan beslutte at sige: Nu nedlægger vi den lille lokale folkeskole, og så forbyder vi i øvrigt, at den bliver brugt af andre.

Kl. 19.00

Med hensyn til anmeldelsesfristen: Det kan man gøre uden at komme i konflikt med nogen lovgivning. Det handler alene om at give ordentlig tid til planlægningen, samtidig med at man respekterer det lokale demokrati.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Fru Christine Antorinis ordførertale føjede sig jo ind i den gennemgående debat, vi har haft.

Jeg må sige, at der er et udtryk, der underer mig, og det er udtrykket et demokratisk problem. Man siger, det er et problem, at der er revner og sprækker i systemet, så nogle borgere kan foretage sig noget, som den valgte kommunalbestyrelse ikke har bestemt. Tænk, at kommunens borgere kan gøre noget, der ikke er besluttet af kommunalbestyrelsen; det bliver betragtet som et demokratisk problem.

Jeg vil gerne spørge fru Antorini: Kan det ikke tænkes, at folkeskolen i virkeligheden bliver bedre, når der er revner og sprækker i systemet? Fru Bente Dahl har allerede nævnt, at vi ikke har skolepligt i Danmark. Der er ingen pligt til at gå i folkeskolen, vi har kun undervisningspligt, og er den begrænsning i virkeligheden ikke noget, der gør folkeskolen bedre? Hvis der ikke er nogen revner og sprækker i et system, er der jo ingen steder, hvor man kan gemme sig for systemet.

(Kort bemærkning).

Christine Antorini (S):

Nu kan jeg ikke lade være med at drille spørgeren bare en lille smule, for jeg må sige, at jeg har undret mig en lille smule over stringensen i Dansk Folkepartis demokratiopfattelse.

Når det handler om det interne medlemsdemokrati hos Dansk Folkeparti, må man ikke give udtryk for, at man har lyst til en debat, eller protestere mod ledelsens holdning, ikke engang via en e-mail, for så bliver man bare ekskluderet. Men der er åbenbart ikke grænser for, hvor megen debat og protest en lille gruppe forældre kan få lov til i en kommune, helt uafhængigt af at der er et folkevalgt organ.

For lige at give et svar på det konkrete spørgsmål: Dilemmaet er jo, at vi har en helt ex-

ceptionel lovgivning her i Danmark. Staten betaler 80 pct. af en privatskoles udgifter; der er ingen andre steder i verden, hvor man har statsfinansierede privatskoler. Men når privatskolerne er statsfinansierede, er der et endnu større ansvar for at sikre, at de kan indgå i en planlægning, der ikke underminerer den folkeskole, som det store flertal af borgerne rent faktisk bruger. Der skal være plads til alternativer, men det skal vel at mærke ske på en sådan måde, at det ikke kun er private initiativer, men at man i fællesskab løser fællesskabets opgaver.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Ja, det kender jeg jo. Det private må sandelig gerne være privat, bare det er på fællesskabets betingelser. Jamen kan fru Christine Antorini ikke se, at det er fuldkommen nonsens?

De bemærkninger om Dansk Folkeparti er altså sagen fuldkommen uvedkommende, og de bygger jo på den almindelige misforståelse, at ytringsfrihed og frihed til at sige, hvad man vil, er noget, man har inden for det enkelte parti. Næ, det er noget, det enkelte parti skal medvirke til at skabe i samfundet.

Må jeg så lige til sidst sige, at når fru Christine Antorini siger, at der skal være et idépolitisk holdningsgrundlag, er det jo udtryk for et rædsselsfuldt tyranni. For at få lov til at fortsætte og oprette en friskole, skal man aflægge en bekendelse om sit idépolitiske holdningsgrundlag, som systemet skal godkende. Jeg vil spørge fru Christine Antorini: Er det virkelig ordførerens forståelse af, hvad frihed er?

(Kort bemærkning).

Christine Antorini (S):

Det er jo et velkendt debattrick at lave en karikatur, som man meget heroisk nedkæmper, og derfor tror jeg også, at når hr. Jesper Langballe sætter sig stille og roligt ned og læser, hvad det var, jeg rent faktisk sagde, vil han finde ud af, at jeg ikke har argumenteret for, at der skal være en eller anden systemkontrol eller kontrol af, om værdigrundlaget er godt nok eller ej.

Jeg roste lovforslaget, fordi der lige præcis ikke tages stilling til, om man synes, værdigrundlaget er godt nok eller ej. Det holder lige præcis den meget vigtige armslængde, der skal være, og det, der skal tages stilling til, er: Er det en god idé at fremrykke anmeldelsesfristen? Ja eller nej? Der tages ikke stilling til, hvilke slags friskoler der skal have lov til at være her eller

ikke skal have lov til at være her. Det handler om anmeldelsesfristen, og jeg håber også, det er den, Dansk Folkeparti vil tage stilling til lidt senere her fra talerstolen.

Kl. 19.05

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg må erkende, at jeg langt hen ad vejen er rigtig enig i det, som fru Antorini har fremlagt. Det er ikke så tit, jeg er enig med Socialdemokraterne om skolepolitikken, så lad os sætte et kryds i kalenderen.

Jeg synes måske, hr. Langballe misforstår det lidt ved at sige, at det er et demokratisk problem. Jeg synes, vi står over for et demokratisk dilemma, for man har to forskellige demokratiske værktøjer, som på en eller anden måde står i modsætning til hinanden, og det dilemma bliver man nødt til at løse. Jeg synes, det er at ramme hovedet på sømmet præcist ved at sige, at der er et demokratisk dilemma, som vi på en eller anden måde skal løse.

Det, jeg gerne vil spørge Socialdemokraternes ordfører om, er: Kan man forestille sig, at Socialdemokraterne vil støtte et forslag, som går ud på, at borgerne i en kommune har ret til at få en folkeafstemning? Hvis der eksempelvis kunne samles en vis procentdel af kommunens indbyggers underskrifter, skulle de så have ret til at udskrive en folkeafstemning om den skolestruktur, byrådet havde fremlagt? Kan man forestille sig, at Socialdemokraterne vil støtte et sådant forslag?

(Kort bemærkning).

Christine Antorini (S):

Jeg mener, det er rigtigt at beskrive det sådan, som fru Pernille Rosenkrantz-Theil gør, nemlig at det er et demokratisk dilemma, og som jeg også prøvede at sige, kan jeg godt forstå den konkrete forældregruppe, som kan være forbandet over, at den lille lokale folkeskole lukker med alt det, det giver af både praktiske og andre problemer, hvis de i øvrigt har været glade for skolen.

Spørgsmålet er så, om svaret er, at man skal kunne forlange en folkeafstemning. Jeg vil ikke afvise muligheden for det, men det ville kræve, at mange borgere i kommunen rejste kravet om en folkeafstemning. Vi har ikke taget stilling til, hvor den rigtige balance er, men det skal virkelig være sådan, at der er en markant lokal stemning blandt borgerne, før man kan sige, at det

her bør der kunne afholdes en lokal folkeafstemning om.

Jeg tror, det er vigtigt, at det skal være mange, der står bag, for ellers får vi et folkeafstemningsdemokrati i stedet for et repræsentativt demokrati, og jeg må sige, at det ligger os rigtig meget på sinde at forpligte de politikere, der er valgt, til rent faktisk at tage ansvar for deres beslutninger, herunder desværre ansvaret, når en lokal folkeskole nedlægges.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg går også rigtig meget ind for, at politikerne netop er forpligtet til at tage et ansvar, og derfor er det også et meget stort problem for mig, at vi har et skattestop her i samfundet, som gør, at de lokale politikere ikke kan kradse de penge ind, som det er nødvendigt at bruge, hvis man f.eks. gerne vil bevare de små folkeskoler. Jeg mener sådan set, at regeringen har sat størstedelen af de danske kommuner i en klemme, hvor de ikke kan gøre andet end at lave nedskæringer, som betyder, at de små folkeskoler lukker.

Min store bekymring ved lovforslaget her er, at hvis vi i oppositionen vælger at støtte forslaget, kommer vi til at medvirke til at gennemføre en intention, som jeg i virkeligheden mener ligeså meget som jeg i Socialdemokraternes bemærkning om, hvad en friskole skal være, og hvilken funktion den skal have i samfundet, men jeg er stærkt bekymret ved at støtte forslaget, præcis fordi man så på en eller anden måde godkender, at grunden til, at lovforslaget skal gennemføres, faktisk er, at regeringen har et ønske om at slagte de små skoler som konsekvens af, at den ønsker, at kommunerne skal spare.

Jeg vil spørge Socialdemokraternes ordfører, om Socialdemokraterne deler den bekymring, eller hvordan vurderingen er, for det synes jeg er relativt afgørende for, hvordan det ender med at gå med lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Christine Antorini (S):

Jeg vil opfordre fru Pernille Rosenkrantz-Theil til at overveje det argument, at hvis lovforslaget ikke gennemføres, sker der det – det kan vi jo se af tallene – at der vil blive oprettet en række små friskoler i nedlagte folkeskoler. Den udvikling vil sandsynligvis fortsætte, og den vil gøre det endnu sværere at skaffe en fornuftig økonomi til at få nogle gode og velfungerende folkeskoler

med råd til efteruddannelse af lærerne, råd til it og råd til alle de ting, der gør, at vi faktisk får en rigtig god folkeskole.

Det bliver konsekvensen, hvis forslaget ikke vedtages. Så bliver det indført ad bagvejen, at der ikke er råd til den gode folkeskole, som vi Socialdemokrater synes er helt afgørende som det fælles sted, hvor vores børn kan få en god grunduddannelse.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Næste ordfører bliver hr. Martin Henriksen.

Martin Henriksen (DF):

Nu er lovforslagets skæbne formentlig allerede afgjort, men det skal da ikke afholde mig fra at sige et par ord.

Lovforslaget er en del af aftalen mellem Kommunernes Landsforening på den ene side og regeringen på den anden side, og forslaget lægger op til at ændre anmeldelsesfristen for oprettelse af nye friskoler. Det sker efter ønske fra kommunerne, som ikke mener, at en forældrekræds skal kunne oprette en friskole i umiddelbar forlængelse af, at kommunen har besluttet at lukke en folkeskole.

Der er efter Dansk Folkepartis opfattelse både argumenter for og argumenter imod. Vi mener grundlæggende, at forældre har ret til at vælge et alternativt skoletilbud til deres børn, såfremt tilbuddet lever op til de faglige krav og i øvrigt bidrager positivt til børnenes og samfundets udvikling.

Kl. 19.10

På den anden side vælger borgerne selvfølgelig politikerne til at træffe beslutninger om lokale prioriteringer, og er de ikke tilfredse, kan de jo godt indtage det synspunkt, at så vælger de selvfølgelig bare nogle andre politikere ved næste valg, for sådan er folkestyrets regler. Men er det ikke også inden for rammerne af folkestyret, at forældrene netop har ret til at vælge et alternativt skoletilbud til deres børn? Det er jo spørgsmålet.

Jeg kan røbe, at Dansk Folkeparti hælder mest til det første argument, jeg kom med, nemlig at forældrene har ret til at vælge alternative skoletilbud. Den ret mener vi at samfundet skal understøtte, og der skal ikke lægges hindringer i vejen, fordi Kommunernes Landsforening har et ønske om det. Som andre også har været inde på, er der en lang og stolt friskoletradition i Danmark, og selv om jeg ikke altid er enig med de forskellige friskoleforeninger, er jeg dog enig

med en lang række af dem i denne sag. Det er et indgreb i brugernes ret til at vælge.

En friskole vil altid være en protest mod enten folkeskolen eller det, som politikerne ønsker at gøre ved folkeskolen. Muligheden for at oprette en friskole baseret på et religiøst, et særligt pædagogisk eller et særligt fagligt grundlag er lige præcis en ret, og retten til at protestere er lige så gældende, hvis man ønsker at bevare det lokale skoletilbud og omdanne det til en friskole. Derfor kan Dansk Folkeparti heller ikke støtte forslaget.

Socialdemokraterne har lige afholdt den årlige kongres, hvor de, så vidt jeg forstod, fik skrevet ind i deres principprogram, at friskolerne skulle være et alternativ til folkeskolen. Vi havde da håbet, at man så også virkelig havde givet friskolerne lov til at være det, men sådan er det altså ikke.

Som sagt kan Dansk Folkeparti ikke støtte lovforslaget, og vi håber, at de partier, der har meddelt, at de støtter det, vil besinde sig.

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Jeg vil starte med at sige, at jeg er glad for, at Dansk Folkepartis ordfører vil gå på talerstolen og sige et par ord, selv om lovforslagets skæbne er kendt, for jeg synes faktisk, der har været ret stor forvirring om, hvad Dansk Folkepartis holdning til forslaget er.

Jeg må indrømme, at jeg i lang tid faktisk troede, at Dansk Folkeparti var positivt indstillet over for lovforslaget, for det var det indtryk, jeg fik via pressen og via udtalelser fra hr. Martin Henriksen. Men for ganske kort tid siden gik det op for mig, at Dansk Folkeparti rent faktisk har tænkt sig at stemme imod forslaget. Jeg står her med et citat fra Information den 7. juli i år, hvor hr. Martin Henriksen er blevet spurgt om problemstillingen, og jeg citerer hr. Martin Henriksen:

»Jeg sætter pris på friskoletraditionen, men der er nogle kommuner, der spekulerer i at lukke en folkeskole, for så vil forældrene i protest oprette en friskole, og derved kan kommunen spare penge. Man kan godt diskutere, om man skal gøre det lidt sværere at undgå protestskolerne.«

Jeg håber, hr. Jesper Langballe lægger mærke til, at det ikke kun er i lovforslaget, betegnelsen protestskole bruges. Dansk Folkepartis egen ordfører har også brugt betegnelsen protestskoler, og jeg vil bare høre, om vi kan få uddybet

her, hvad hr. Martin Henriksen helt nøjagtig mente, da han udtalte sig til Information.

(Kort bemærkning).

Martin Henriksen (DF):

Jeg er blevet klogere siden. Jeg har fundet ud af, at det faktisk er kommunerne, der ønsker at forhindre forældrene i at oprette de skoler, og dermed er det jo ikke noget, som kommunerne gør for at spare penge. Kommunerne gør det simpelt hen, fordi de frygter, at der kommer en ekstra udgift, efter at de har lukket folkeskoler. Jeg er simpelt hen blevet klogere siden, jeg har fundet ud af, at det faktisk er kommunerne, der ønsker at forhindre forældrene i at gøre det, og det mener jeg ikke kommunerne skal have lov til at forhindre forældrene i.

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

En anden ting, der også har været drøftet, er, om datoen for anmeldelse af en friskole er et redskab, man kan tage i brug, og det har også været på tale, om man kan se på, hvilket antal elever der skal til for at kunne starte en friskole. Jeg kan se, at hr. Martin Henriksen også siger til Information, at han synes, 12 elever er et meget lille tal, og jeg vil bare høre, om Dansk Folkeparti overvejer at komme med et forslag om at øge antallet af elever, så man ikke støtter det konkrete forslag her, men ønsker at dreje på andre ventiler.

(Kort bemærkning).

Martin Henriksen (DF):

Der var undersøgelser fremme på det tidspunkt, og jeg tror, det var Niels Egelund fra Danmarks Pædagogiske Universitet, som konkluderede, at små skoler ikke havde et tilstrækkelig højt fagligt niveau. Men så kom friskolerne efterfølgende med en kontraundersøgelse, som viste, at der ikke var belæg for det, og som simpelt hen pillede den undersøgelse, Niels Egelund havde lavet, fra hinanden.

Man må jo sige, at hvis der kommer en undersøgelse, som er lavet af Danmarks Pædagogiske Universitet, og som siger, at det hænger sådan sammen, at store friskoler klarer sig bedre rent fagligt end små, tager jeg selvfølgelig højde for det, for det synes jeg er et relevant argument. Men hvis der så er nogle, der er i stand til at lave en lige så videnskabelig undersøgelse, som så at sige kan modargumentere det, må man vel også tage den med i sine overvejelser.

Så kan jeg også sige, at Dansk Folkeparti ikke har nogen planer om at komme med et forslag, der hæver eller sænker den grænse, som fru Carina Christensen spørger til.

Kl. 19.15

(Kort bemærkning).

Britta Schall Holberg (V):

Det var en løjerlig udtalelse, som nåede ned til mig, og jeg vil spørge hr. Martin Henriksen: Kan hr. Martin Henriksen ikke fortælle mig, hvordan en kommune kan forhindre, at der oprettes en friskole? Det vil jeg faktisk gerne have svar på.

(Kort bemærkning).

Martin Henriksen (DF):

Lovforslaget går ud på at vanskeliggøre, at forældre kan oprette en friskole i umiddelbar forlængelse af lukning af en folkeskole. Det er jo det, Kommunernes Landsforening har ønsket, og det er jo også det, Kommunernes Landsforening får.

(Kort bemærkning).

Britta Schall Holberg (V):

Der er da intet i dette lovforslag, som giver en kommune mulighed for at forhindre, at der oprettes en friskole med 80 pct. statstilskud – intet! Som fru Antorini var inde på før, kan forældre-kredsen jo oprette skolen og indsende vedtægter og det hele til Undervisningsministeriet, og så klinger pengene i kassen, og skolen åbner. Hvordan skal kommunen kunne forhindre det? Det kan den jo ikke.

(Kort bemærkning).

Martin Henriksen (DF):

Jeg synes, det er interessant, at lovforslaget tilsyneladende ikke vil ændre den praksis, der er i dag, og derfor kan regeringen jo lige så godt trække forslaget tilbage. Hvis det ikke ændrer noget som helst, vil jeg da opfordre regeringen til at overveje at gøre det.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Tak til ordføreren. Næste ordfører bliver fru Carina Christensen.

Carina Christensen (KF):

I Det Konservative Folkeparti er vi grundlæggende positive over for friskoletanken; men når det er sagt, vil jeg sige, at vi ikke er tilhængere af, at man bruger friskoleloven til at sabotere beslutninger, som er truffet eller er på vej til at bli-

ve truffet af et demokratisk valgt flertal i en kommunalbestyrelse. Vi synes ikke, det er hensigtsmæssigt, at forældre kan lægge et urimeligt pres på en kommunalbestyrelse, som måtte overveje at lukke en mindre folkeskole, ved at true med i stedet at oprette en friskole samme sted.

Vi synes derfor også, det er beklageligt, at vi i de senere år netop har set en stigende tendens til, at forældre bruger friskoleloven som en slags juridisk smuthul til mod kommunalbestyrelsens vilje at bevare en mindre skole ved med det samme at oprette en ny friskole i de selv samme bygninger, som rummede folkeskolen, for bagefter at sende regningen til den selv samme kommune. Det er selvfølgelig enhver borgers gode ret at være uenig i en kommunalbestyrelses beslutninger, men vi synes bare ikke, det er rimeligt, at man bruger friskoleloven som et våben i den kamp. Hvis man er uenig med kommunalbestyrelsen, må man som alle andre deltage i den demokratiske proces og eventuelt arbejde for at skifte flertallet i kommunalbestyrelsen ud ved næste kommunalvalg.

Derudover kan man jo stadig oprette en friskole. Der er på ingen måde tale om, at dette lovforslag indskrænker forældrenes ret til at oprette en friskole. Der vil stadig være utrolig gode vilkår for frie danske grundskoler, og de forældre, der virkelig brænder for friskoletanken, vil med stor sandsynlighed også gøre det uanset datoen for anmeldelsesfristen.

De forældre, der alene vil oprette en friskole i protest mod kommunalbestyrelsens beslutning om at lukke en lokal skole, får nu en indbygget tænkepause, hvor de kan overveje, om det nu er den helt rigtige løsning at oprette en ny friskole som et modtræk, og kommunalbestyrelserne landet over får rimelige arbejdsvilkår. Jeg er nemlig meget enig med dem, der har sagt heroppefra, at den sværeste beslutning, en kommunalbestyrelse vil skulle træffe, er at lukke en mindre folkeskole.

Der har været en del skrivelser om dette lovforslag i pressen, og jeg har lagt mærke til, at formanden for børne- og kulturudvalget i Kommunernes Landsforening, Det Radikale Venstres Henrik Larsen, udtaler i Berlingske Tidende den 29. september 2006:

Vi er glade for de frie skolers mangfoldighed. Vi er bare imod protestskoler. Citat slut.

I Kristeligt Dagblad den 21. september i år udtaler samme radikale Henrik Larsen:

Friskoler, som kun oprettes i protest mod en skolelukning, tvivler jeg på er bæredygtige i længden. Efter min opfattelse bør friskoler basere sig på pædagogiske ideer, holdninger eller tro og ikke bare ønsket om at føre en skole videre i de samme bygninger. Citat slut.

Også her skal vi slå et kryds i kalenderen. Det sker ikke så tit, at Det Konservative Folkeparti er enig med Det Radikale Venstre om skolepolitikken, men i dette tilfælde er vi helt dækket ind af udtalelserne fra repræsentanten for Det Radikale Venstre.

Det Konservative Folkeparti støtter lovforslaget, og ligesom Socialdemokraterne er vi også indstillet på at se på problematikken angående depositumindbetalingen.

(Kort bemærkning).

Bente Dahl (RV):

Det er jeg nødt til at kommentere. I Det Radikale Venstre har vi altså ytringsfrihed, og Henrik Larsen er i sin gode ret til at sige lige præcis, hvad han vil. Men derfor er det ikke nødvendigvis partiets politik.

Kl. 19.20

Jeg har et spørgsmål. Fru Carina Christensen siger, at forældrene saboterer kommunalbestyrelsens beslutning, når de går hen og laver en friskole. Hvordan kan det være sabotage, når man med grundloven i hånden laver en friskole, som pr. definition er en holdningsskole?

Så vil jeg også gerne have fru Carina Christensen til at kommentere bemærkningerne om, at der ingen begrænsninger er i det at oprette en friskole, når det direkte i L 14 siges, at det er regeringens hensigt at hindre oprettelse af den her type friskole, som vi snakker om.

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Fru Bente Dahl spørger til, hvordan det er sabotage af kommunalbestyrelsens beslutning. Jamen det mener jeg det er, når man med friskoleloven i hånden kan gå ind og sige til en kommunalbestyrelse, der er ved at overveje at lukke en mindre folkeskole, at hvis de gør det, så vil man omgående åbne en friskole og dermed sende regningen til kommunalbestyrelsen. Det gør det jo vanskeligt for en kommunalbestyrelse at foretage en økonomisk vurdering og lave en omlægning af skolestrukturen.

Det kan jo godt være, man siger: Vi har for mange skolebygninger, og vi har for mange skoler, og vi ønsker at lukke dem ned, fordi vi øn-

sker at bruge flere penge på at øge kvaliteten i de enkelte skoler. Den mulighed har man jo ikke, og det værktøj har man jo ikke, når man igen og igen kan blive udsat for, at der kommer en friskole omgående, og man dermed bliver nødt til at sende regningen hen til den lokale skole alligevel, og når skolen endda ofte er i de samme bygninger.

(Kort bemærkning).

Bente Dahl (RV):

Nu er det sådan, at friskolerne jo får 85 pct. statstilskud, og resten er deltagerbetaling. Men jeg vil gerne høre, hvordan kommunernes økonomi i øvrigt skal kunne bruges som argument i den her sammenhæng.

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Jamen altså, det er jo klart, at når kommunerne skal gå ind og lave en økonomisk vurdering af deres skolestruktur, så kigger de jo på deres elevantal og på, hvilke typer skoler der er. Vi kan godt under udvalgsarbejdet gå nærmere ind på, hvordan økonomien er fordelt, men jeg mener også, kommunerne er med til at finansiere friskolerne.

Dermed er det jo sådan, at hvis man ikke, som man forventede, vil nedlægge en skole – hvis fru Bente Dahl har tid til at høre efter – fordi man ikke kan forudse, hvad der vil ske, når man har truffet sin beslutning og der vil komme en friskole, jamen så er man jo handlingslammet. Dermed kan man jo godt kalde det en slags sabotage.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Tak til ordføreren. Næste ordfører bliver fru Bente Dahl.

Bente Dahl (RV):

Med L 14 foreslås det, at en fri grundskole, der ønsker statstilskud, skal søge om det senest den 15. august året før skolestart. Samtidig skal der betales et helt depositum, som i øjeblikket beløber sig til 30.000 kr. I bemærkningerne til lovforslaget siges det, at det har vist sig, at der typisk i landkommuner kan være problemer med at opnå det tilsigtede formål ved at sammenlægge de små skoler, nemlig at få elever pr. årgang skal samles til større og mere bæredygtige enheder. Årsagen er, at forældrene til eleverne på folkeskolen, der nedlægges, relativt ofte beslutter sig til at oprette en fri grundskole i stedet. Og det

skal forhindres med det her lovforslag. Det lægger regeringen ikke skjul på, og det er da sympatisk.

I 2002 nedlagdes 5 folkeskoler. De 3 genopstod som frie skoler i de gamle bygninger. I 2003 nedlagdes 14 folkeskoler, og 7 af de 8 nye frie skoler opstod i tidligere gamle skolebygninger. I 2004 var tallet for nedlagte folkeskoler på 23, og der var 18, der genopstod som frie skoler, heraf 14 i de gamle kommunale bygninger.

Og hvad er det, der får kommunen til at sælge skolebygningerne til forældrene? De er jo bestemt ikke tvungne til det. Hvis en kommune ikke vil have en friskole, så er den ikke forpligtet til at sælge skolebygningerne til det formål.

Hvad er det, der får regeringen til at mene, at det er realistisk, at en gruppe forældre et helt år før skolestart, og før kommunen har meddelt en eventuel skolenedlæggelse, skal få den tanke, at de hellere må se at samle 30.000 kr. til depositum, finde, leje, købe en egnet bygning til undervisning samt få ansat en skoleleder og lærere bare sådan for en sikkerheds skyld?

Når en kommune vil ændre skolestrukturen, må den i dag argumentere for og overbevise om, at det er en god idé. Hvis argumenterne ikke er gode nok, kan det være, at forældrene påtager sig det store ansvar og den store opgave, det er at etablere en fri skole. Det er og skal være borgernes demokratiske ret at etablere skoler for deres børn. Med L 14 vil der være færre muligheder for at kunne gøre det. Spillereglerne bliver lavet sådan, at forældre og børn kan komme i klemme på det.

Og forslaget svækker civilsamfundet. Når man rykker anmeldelsesfristen frem, så forlanger man en langtidsplanlægning af de forældre, som ønsker at oprette en friskole. Men den langtidsplanlægning kan man åbenbart ikke stille kommunerne over for.

Kl. 19.25

I Det Radikale Venstre ser vi den her lovændring som en væsentlig stramning af loven om de frie skoler, en så væsentlig stramning, at vi må sætte spørgsmålstegn ved, om grundlovens § 76, som jeg læste op lige før, forvaltes efter de oprindelige intentioner. Det er også et synspunkt, der findes i et høringssvar.

Vi mener, at hvis L 14 vedtages, så vil det i praksis blive umuligt at oprette en friskole der, hvor en kommune nedlægger en skole. Det er beklageligt og kritisabelt, at forældre i praksis fratages retten til at oprette en friskole i lokalområdet, fordi de derved fratages muligheden for

at uddanne og danne deres børn gennem undervisning med de holdninger og værdier, som de finder rigtige. Og det er et demokratisk problem.

Det Radikale Venstre er imod lovforslaget, som det fremstår, men vi er åbne for ændringsforslag, der kommer vores betænkeligheder i møde.

(Kort bemærkning).

Christine Antorini (S):

Jeg håber bestemt, at Det Radikale Venstre vil stille spørgsmålet om, hvorvidt det skulle være grundlovsstridigt. Det vil virkelig komme bag på mig, hvis det viser sig, at det er det. Men da det nu er blevet rejst fra talerstolen, ser jeg frem til, at spørgsmålet bliver stillet, og at der kommer et svar på det.

Det grundlæggende demokratiske dilemma, som vi har været i her, handler jo ikke om, hvorvidt man må have lov til at oprette en friskole eller ej. Det, der er mit spørgsmål til fru Bente Dahl, er derfor: Når der sidder folkevalgte fra Det Radikale Venstre i kommunalbestyrelserne og er med til at træffe nogle meget svære beslutninger om, hvordan det skal gå med deres folkeskoler, herunder er med til at træffe en beslutning om at lukke en lille lokal folkeskole, og der så kommer en lille gruppe borgere og siger til dem, at det får de ikke lov til, fordi disse borgere med en anden lov i hånden alligevel kan genoprette den, hvad forklarer fru Bente Dahl så de radikale byrådsmedlemmer, der er valgt af alle borgere – i modsætning til den her lille forældregruppe?

(Kort bemærkning).

Bente Dahl (RV):

Nu er en gruppe forældre i et lokalsamfund også en gruppe borgere, som man skal tage alvorligt. Man kan ikke sige, at problemstillingen er på den måde, som ordføreren fra Socialdemokratiet siger at den er.

Naturligvis er en folkevalgt i et byråd forpligtet til at se på helheder, men vi har den lov, som gør, at forældre har ret til at få deres børn opdraget med en holdning, som er deres. Og den kan være i strid med den holdning, som kommunalbestyrelsen som helhedsanskuende har lagt for den kommune. Det er netop derfor, vi har den her lov, det er netop, fordi en forælder har lov til det. Når fru Christine Antorini så siger, at jeg har sagt, at det er en grundlovsstridigt bestemt

melse, vil jeg sige, at det har jeg ikke sagt. Jeg har sagt: Intentionen er i strid med grundloven.

(Kort bemærkning).

Christine Antorini (S):

Jeg har brug for et enkelt svar. Hvad er det præcis i denne lov, der forhindrer forældre i at oprette en holdningsbaseret friskole; i *denne* lov?

(Kort bemærkning).

Bente Dahl (RV):

Intentionen med den her lov er at gøre det umuligt for forældre at oprette en holdningsbestemt friskole, som jeg anser alle friskoler for at være, i en nedlagt folkeskole. Det er en intention med loven, og det tror jeg også vil lykkes, og det er også derfor, vi er imod den. For vi mener ikke, det er hensigtsmæssigt, og det er heller ikke demokratisk, at en flok forældre ikke kan lave en skole der, hvor en folkeskole bliver nedlagt.

(Kort bemærkning).

Britta Schall Holberg (V):

Jeg er nødt til at fortsætte der, hvor fru Antorini stoppede. Vil ordføreren ikke fortælle mig, hvordan forældrene fratages retten til at oprette en friskole ifølge det lovforslag her? Det vil jeg altså meget gerne vide.

(Kort bemærkning).

Bente Dahl (RV):

Man kan lave en procedure så vanskelig, at det i praksis fratager nogle retten til at oprette en friskole. I praksis er det meget vanskeligt for en gruppe forældre at vide inden den 15. august, om en kommune agter at nedlægge en skole, hvis kommunen ikke fortæller om det, er åben omkring de planer. Det er jo ikke nødvendigvis sådan, at kommunerne er åbne om planerne. Hvis de er det, er der ikke noget problem, hvis de ikke er det, så er det jo et problem.

Kl. 19.30

(Kort bemærkning).

Britta Schall Holberg (V):

Det var altså en lidt besynderlig opfattelse af, hvordan kommunalbestyrelser arbejder, fru Bente Dahl her giver udtryk for, nemlig at det sådan foregår bag nedrullede gardiner, når en kommunalbestyrelse skal overveje at lukke en skole. Jeg tror ikke, jeg kender noget område, der giver anledning til så megen ballon og ballade i lokalsamfundet, som netop lukning af skoler. Jeg tror, at de ovre i Ringkøbing Amt kan for-

tælle noget om, hvor meget offentlig debat, der går forud for det.

Man forlanger en langtidsplanlægning af forældre, der vil oprette en friskole, sagde fru Bente Dahl. Så vil jeg godt spørge fru Bente Dahl: Syntes fru Bente Dahl virkelig, at det er forfærdeligt, at man forlanger en langtidsplanlægning af forældre, der vil oprette en friskole?

(Kort bemærkning).

Bente Dahl (RV):

Nej, jeg har ikke noget imod langtidsplanlægning i sig selv. Det, der ligger i det her, er, at langtidsplanlægningen skal ske i så god tid, at den i praksis bliver besværliggjort af denne lov, L 14, hvis vi altså vedtager den. Det langtidsuholdbare i det er, at forældrene på det tidspunkt ikke ved, om kommunen har en tilsvarende langtidsplanlægning med hensyn til nedlæggelse af skoler.

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Som jeg også var inde på i min ordførertale, mener jeg, at en, der har ytret sig meget i den her debat, jo er den radikale Henrik Larsen fra Kolding. Og jeg vil da bare høre fru Bente Dahl som repræsentant for den radikale folketingsgruppe, om det slet ikke gør indtryk, når Henrik Larsen fra ordførerens eget parti kommer til og siger, at vi rent faktisk har store problemer med friskoleloven, og at forældrene bruger den som våben. Gør det slet ikke indtryk på den radikale folketingsgruppe, at man har et bagland, der rent faktisk bekymrer sig?

(Kort bemærkning).

Bente Dahl (RV):

Jo, sandelig gør det det. Alle argumenter gør indtryk på mig som radikal og sikkert også på alle andre politikere, fordi politikker debatteres og argumenteres for.

Henrik Larsens udmeldinger lægger, som jeg har forstået det, ikke mindst de forhold, der er i Kolding, til grund, hvor Kolding Kommune rent faktisk melder ting ud før den 15. august, sådan at Kolding Kommune er i gruppen af anstændige planlæggere, et ord, der blev brugt tidligere i debatten om anstændige kommuner, som planlægger. Jeg kan ikke huske, hvem det var, der kom med det ord. I hvert fald vil jeg sige, at det er en god måde at planlægge på, og det er med den baggrund, Henrik Larsen udtaler sig på den her måde.

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Nu bliver jeg nysgerrig. Skal det forstås sådan, at Henrik Larsens protest er sådan en enlig svale, og at det kun er lokalt i Kolding man har de her bekymringer? Og vil det så sige, at alle andre radikale kommunalbestyrelsesmedlemmer, når de har holdt møde i resten af landet, vil være fuldstændig enige med den radikale folketingsgruppe, eller kunne man forestille sig, at de ville sige, at de rent faktisk står i den samme situation, som Henrik Larsen i Kolding, og at de faktisk synes, det er et problem, man bør kigge på med stor alvor – også i den radikale folketingsgruppe?

(Kort bemærkning).

Bente Dahl (RV):

Nu er Henrik Larsen også repræsentant for og sidder i KL's bestyrelse, så det er klart, at han er ude og udtale sig i forreste række.

Til enhver tid er jeg og andre i folketingsgruppen naturligvis rede til at tage debatter med andre radikale, som sidder i byråd rundt omkring. Og politiske debatter er debatter om uenigheder, og så må man opnå kompromiser der, hvor det er muligt at opnå dem, og ellers er man nødt til at holde sig til det, man mener er det rigtige. Sådan må jeg sige det.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Det her med at intentionerne er i strid med grundloven synes jeg sgu alligevel var lidt interessant – undskyld jeg bandede – fordi mig bekendt står der ingenting i grundloven om, at der skal ydes statsstøtte til friskoler.

Jeg kunne egentlig godt tænke mig, at fru Bente Dahl gentog den paragraf, som blev læst højt, for det her handler jo om dem, der skal anmelde en fri grundskole, der ønsker statstilskud. Og hvis man har lyst til at oprette en friskole eller en privatskole efter et hvilket som helst grundlag, man finder rigtig, skal man være så hjertens velkommen, man får bare ikke en krone i tilskud, medmindre man overholder den her anmeldelsesfrist.

Så jeg vil gerne bede fru Bente Dahl bekræfte, at der ikke står noget i grundloven om, at der skal ydes statsstøtte til private grundskoler eller nogen andre former for undervisning uden for folkeskolens regi.

(Kort bemærkning).

Bente Dahl (RV):

Jeg kan sagtens bekræfte det, det var mig selv, der læste grundlovens § 76 op. Jeg har den ikke med her, og jeg kan den ikke udenad, men det, jeg taler om, er intentionerne, der står i grundlovens § 76. De intentioner, der er i den grundlovsparagraf, går ud på, at forældre skal have mulighed for at kunne få deres børn undervist ifølge deres egne holdninger. I dagens Danmark vil jeg gerne se den skole, der kan bruge den mulighed og eksistere uden statstilskud.

Kl. 19.35

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Altså, intentionerne i grundloven og situationen i dagens Danmark er to meget forskellige ting, for den grundlov er ret gammel. Og jeg er sådan set fuldstændig enig, hvad angår det med at gå i privatskole i dagens Danmark, i, at hvis der ikke er noget statstilskud, vil det forhindre rigtig mange af dem, der i dag går i privatskole, i at gå i privatskole, for det vil de ganske simpelt ikke have råd til. Men eftersom intentionerne i grundloven er lavet for 150 år siden, hvor situationen givetvis ville være den samme, og hvor endnu færre ville kunne gå på privatskole, mener jeg simpelt hen ikke, at det giver nogen mening at tale om intentionerne i grundloven og så bringe dem ind i situationen i dagens Danmark.

Jeg vil gerne sige, at noget af det, jeg synes er væsentligst i vores grundlov, sådan set er, at den åbner mulighed for, at der ikke er skolepligt, men undervisningspligt. Det vil sige, at enhver borger i dette land, der ville ønske at undervise efter andre principper end dem, man anvender i folkeskolen, skal være hjertens velkommen til at gøre det. Men enhver borger, der ønsker det i dette land, skal ikke være sikker på at få statstilskud, for hvis man skal have statstilskud, så gælder fællesskabets præmisser, og så betyder det, at de fælles demokratisk valgte organer, herunder kommunalbestyrelsen ...

Formanden:

Ja tak!

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

... har en indflydelse på, hvordan det fordeles.

Formanden:

Så er det ordføreren til at svare. Man er nødt til at overholde taletiden.

(Kort bemærkning).

Bente Dahl (RV):

Der var ikke så mange spørgsmål i det, fru Pernille Rosenkrantz-Theil sagde; det var mere en kommentar, som jeg hørte det, men jeg vil gerne kommentere kommentaren. Jeg ser nemlig den lov som en mulighed. Der ligger også en mindretalsbeskyttelse i, at man har ret til at få sine børn undervist efter de holdninger, man nu måtte have som forældre.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Sidste taler er hr. Jesper Langballe for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Jeg kunne forestille mig, at fru Bente Dahl er lige så forbavset som jeg over fru Britta Schall Holbergs udsagn om, at det her lovforslag nærmest ikke gør nogen forskel, altså at der overhovedet ikke er lagt nogen sten i vejen for at stifte en friskole. Sagen er vel egentlig den, at ved at man ændrer anmeldelsesfristen, siger man: I må gerne oprette en friskole på et eller andet værdigrundlag, men I må altså ikke i det øjeblik, hvor kommunen har besluttet, at folkeskolen skal nedlægges, oprette en friskole.

Nu vil jeg gerne spørge fru Bente Dahl om, hvad hendes egen mening er. Vi har et lille landsogn, som har haft sin egen skole i hundreder af år, og hvor der er en foredragsforening, som mødes i den skole. Pludselig bortamputerer man livsnerven i det sognesammenhold ved at sige: Nu lukker vi skolen. Synes fru Bente Dahl ikke, at det er fuldstændig demokratisk legitimt, at det i sig selv er grundlaget for, at forældrene siger: Nej, søreme nej, det vil vi have lov til at bevare, vi opretter en friskole?

(Kort bemærkning).

Bente Dahl (RV):

Jeg mener, det er demokratisk legitimt og en demokratisk ret, som jeg står her og slås for, nemlig at alle forældre har ret til at oprette en friskole med alt det, som det indebærer. Jeg har også sagt flere gange i aften, at det jo ikke er noget, man sådan bare gør. Det er et meget stort arbejde at oprette en friskole. Man overvejer det, man samler penge ind, man laver vedtægter, man organiserer sig. Det er en demokratisk ret, og den vil jeg slås for. Om det er en nedlagt folkeskole eller en anden bygning, vi taler om, vil jeg slås

for den demokratiske ret til at oprette en friskole der.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Ønsker hr. Langballe ordet? Nej. Så siger jeg tak til ordføreren. Næste ordfører bliver fru Pernille Vigsø Bagge.

Pernille Vigsø Bagge (SF):

Sikke noget rod, kunne man fristes til at sige. Men sandheden er jo, at det her ikke er noget rod, det er oprydning. Det er regeringens form for oprydning efter en strukturreform, en kommunalreform, som uden tvivl vil betyde folkeskolelukninger over hele landet.

Vi ved det, fordi vi hørte det ved høringen i Landstingssalen sidste forår. Der er kun effektiviseringsgevinster for kommunerne, hvis der lukkes skoler. Og vi har hørt det mange gange siden, når vi har været rundt i kommunerne for at høre om niveauet for den kommunale velfærd: Ny skolestruktur er nødvendig, og det er ikke sandsynligt, at de nye strukturer tilgodeser de små skoler.

Nu kunne man jo sige noget om Niels Egelund og niveauet på de små skoler, men vi må hellere holde Egelunds uvidenskabelige sonderinger ude af det her lovforslag.

Kl. 19.40

Forslaget har jo til formål at hindre borgerne i at starte en friskole med tilskud, hvor der just er lukket en folkeskole, ved at flytte anmeldelsesfristen tilbage til et år før skolestart, så kommunernes planlægning bliver lettere. Undervisningsministeren skriver i sine bemærkninger til høringssvarene: Det er hensigtsmæssigt, at oprettelse af en fri grundskole ikke sker som en spontan impulshandling i ønsket om i friskole-regi at bevare en mindre skole. Altså folk, der uanset årsag har prøvet at starte en friskole, tror jeg ikke vil betegne oprettelsen af en skole som en spontan impulshandling. Sandheden er, at langt de fleste friskoler, der opstår på baggrund af folkeskolelukninger, slet ikke klarer sig, hvis de ikke tilbyder et reelt alternativ, pædagogisk og metodemæssigt, til den tidligere folkeskole.

Derfor er lovforslaget altså også et alvorligt indgreb i borgernes og forældrenes ret til at bestemme over deres egne børns undervisning. Og kom nu ikke og sig, at de bare selv kan betale hele regningen, hvis de vil have en friskole i lokalområdet, hvor den nedlagte skole lå. Friskoleloven eksisterer netop, fordi man skal have ret

til at ønske sig noget andet end folkeskolen for sine børn.

I SF ser vi også helst, at man vil basere sig på andet end geografisk placering og lokale følelser. Men vi skal altså ikke fra centralt hold skabe flere hindringer for etableringer af frie skoler på baggrund af en misforstået strukturreform.

Ministeren sagde for præcis 1 år siden – dengang regeringen fjernede befordringsfradraget – at man måtte kalde ham Mads, hvis der ikke var flere friskoler ved samme tid næste år. Jeg kan så fortælle ministeren, at der er tre færre friskoler lige nu end sidste år ved samme tid, og det er sikkert på grund af regeringens stramninger. Så det er altså kun tiltaleformen her i Folketinget, der afholder mig fra at kalde ministeren for Mads.

Folk er – endnu da – i deres gode ret til at etablere en skolekreds, og jeg synes, vi skal lytte til Dansk Friskoleforening, som ønsker at fastholde anmeldelsesfristen, der er den 1. februar.

SF kan ikke støtte dette forslag.

(Kort bemærkning).

Christine Antorini (S):

Jeg står her og bliver lidt i tvivl om, hvor meget hjerte SF egentlig har i forhold til folkeskolen. Det kunne jeg godt tænke mig at fru Pernille Vigsø Bagge siger lidt om, fordi det lyder, som om det bedste af alle verdener i virkeligheden ville være, at der kom langt flere friskoler, og så må jeg jo forstå, at det er på bekostning af folkeskolen, eller hvordan skal jeg forstå den melding, der kommer fra SF?

(Kort bemærkning).

Pernille Vigsø Bagge (SF):

SF elsker folkeskolen af hele sit hjerte og hele sin sjæl og hele sit sind. Det skal der aldrig herske nogen tvivl om, og vi mener, folkeskolen skal være grundlaget for den danske grundskole. Men når der indgås folkeskoleforlig, hvor folkeskolen mere og mere kommer til at ligne en statsskole med standardiserede test osv., så er vi da betænkelige. Det skal ikke ændre på, at vi stadig væk synes, at folkeskolen skal være grundlaget. Men når vi synes, at de frie skoler kan være et godt alternativ til folkeskolen, er det netop, fordi folk her får lov til på egen pædagogiske, holdningsmæssig basis at etablere noget, som de synes er spændende og godt for deres børn. Det synes vi er en rigtig god retting og en rigtig god lov.

Med hensyn til det her lovforslag synes vi, det er fuldstændig forkert, at man på grund af en strukturreform, som jeg også sagde i mit ordførereindlæg, skal gå ud og slå friskolerne oven i hovedet. Det er jo ikke friskolernes skyld, at strukturreformen fordrer skolelukninger.

(Kort bemærkning).

Christine Antorini (S):

Nu er det jo sådan, at kommunalbestyrelserne har mange forskellige begrundelser, når de nedlægger en mindre folkeskole. Nogle gange er det økonomi, men det kan også være, fordi man ønsker, hvis man nedlægger en lille folkeskole og slår den sammen med en anden, at få økonomi til at modernisere lokaler, investere i nye og bedre materialer, få råd til at lave en bedre koordineret efteruddannelse, og frem for alt får man en større faglig volumen, sådan at ungerne i langt højere grad f.eks. kan blive undervist af folkeskolelærere i fag, som har det som deres linjefag. Det er sådan nogle kvalitetsmæssige overvejelser, der også ligger bag, når kommunalbestyrelser beslutter sig for at nedlægge en mindre skole.

Derfor vil jeg gerne spørge fru Pernille Vigsø Bagge, der lige har erklæret folkeskolen sin store kærlighed, hvordan ordføreren så vil sikre, at de kommunalbestyrelser, der ikke bare gør det af gustne økonomiske grunde, men faktisk ud fra kvalitetsovervejelser, alligevel kan lave en god folkeskole?

(Kort bemærkning).

Pernille Vigsø Bagge (SF):

Jeg er ganske overordentlig sikker på, at kommunalbestyrelser, som netop ikke af gustne økonomiske grunde, men af et rent hjerte, ønsker at forbedre folkeskolen i den pågældende kommune, også formidler den viden til forældrene, som så netop derfor ikke ønsker at oprette en friskole. Hvis det er for at højne folkeskolen i en kommune, at man lægger skoledistrikter sammen eller laver om, eller hvad man end gør, så er det jo netop, at forældrene ikke får lyst til at starte en friskole.

Kl. 19.45

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg kunne egentlig godt i forlængelse af det sidste spørgsmål tænke mig at vide: Hvad skal niveauet for de her friskoler være? For jeg bliver

også rigtig bekymret, når jeg hører SF gå så meget op i, at der er tre færre friskoler.

Jeg kan sige, at personligt bliver jeg sådan set glad over sådan en statistik, og det er jo ikke, fordi jeg vil afskaffe friskolerne som begreb. Jeg synes, det er en rigtig god idé, at vi har friskoler i vores samfund. Men jeg vil sådan set gerne have, at der er langt, langt færre, end der er nu.

Hvad ligger vi på? 12-13 pct. af ungerne i dag går i friskole, i Københavnsområdet er det over 25 pct. Hvor skal niveauet ligge? Jeg bliver altså personligt glad, når jeg hører, at der er færre friskoler, end der var sidste år.

(Kort bemærkning).

Pernille Vigsø Bagge (SF):

I SF evner vi at sondre mellem den problematik, der hersker i Danmarks største byer, f.eks. Århus og København, hvor ressourcestærke og velstående familier har det med at sætte deres børn i privatskoler, og hvordan det i øvrigt er ude i det ganske land i de små lokalsamfund, hvor frie skoler opstår på baggrund af engagerede forældre kredse. Der ser vi en sondring i SF.

Vi ser også problemerne i de større danske byer, hvor flere og flere putter deres børn i private skoler, som ikke har nogen væsensforskellighed fra folkeskolen, andet end at de er private og kan sortere i elevgrundlaget. Den problematik er vi fuldt bevidste om i SF og er bekymrede over den, og derfor synes vi simpelt hen ikke, at man med strukturreformen i hånden skal hakke på friskoleloven.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Det svar, jeg fik her, gjorde mig i virkeligheden ikke mindre bekymret, for jeg er udmærket klar over, der er forskel på København og Århus og så resten af landet. Jeg kommer jo tilfældigvis fra resten af landet selv og ikke fra København, så det er jeg ganske udmærket klar over.

Jeg kan jo også godt have den her forestilling om, at det søreme er fantastisk med en socialistisk friskole frem for en eller anden stokborgerlig oppe nord for København-skole, og jeg kan da også godt forfalde til at synes, at det sikkert er ganske fint, fordi de der lærer nogle ting, der er mere fornuftige end deroppe.

Men i bund og grund synes jeg jo, at folkeskolen skal være det fælles grundlag. Den skal være for alle, altså både de unger, der ellers ville blive

sendt på den borgerlige, og de socialistiske unger. Så om den er progressiv eller ikke progressiv, er sådan set hip som hap for mig, fordi folkeskolens tanke og det, der gør, at jeg erklærer den min kærlighed, jo er, at det er børn fra alle lag, der kommer, og fra alle typer af hjem med alle typer af holdninger.

Så selv for de skoler, hvor jeg har sympati for, at de har oprettet dem, synes jeg, at det er problematisk, fordi det bliver hevet ud af folkeskolens regi. Er fru Vigsø Bagge enig i det?

(Kort bemærkning).

Pernille Vigsø Bagge (SF):

Jeg er fuldstændig enig i, at folkeskolen skal danne grundlag for dansk grundskole. Det er fundamentet for vores velfærdsstat. Det er jeg slet ikke i tvivl om. Men jeg synes bare, vi skal huske, at uden de frie skoler, som blev oprettet midt i 1800-tallet, havde vi slet ikke den folkeskole, vi har i dag. Den pædagogiske vekselvirkning, der er mellem folkeskole og friskole er uhyre vigtig. Ellers havde vi en folkeskole, der var statsskole.

Nu prøver man måske at gøre friskolerne til folkeskoler. Det håber jeg sandelig ikke. Friskolerne har en utrolig positiv indvirkning på folkeskolerne, når de repræsenterer et alternativt pædagogisk grundlag og en alternativ pædagogisk metode.

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Der er jo ingen tvivl om, at SF's opfattelse af det her lovforslag er, at det er en ren massakre på alle friskolerne i Danmark. Vi vil simpelt hen se friskoledød over hele landet med det her lovforslag.

Jeg lagde så mærke til, at fru Pernille Vigsø Bagge nævnte høringssvaret fra Dansk Friskoleforening, som ganske rigtigt er imod det her lovforslag. Men vi har jo andre friskoleforeninger, bl.a. Frie Grundskolers Fællesråd, og den er jo også kommet med et høringssvar til det her lovforslag, og den er jo ikke imod lovforslaget. Den har jo rent faktisk ingen bemærkninger til lovforslaget.

Hvis det rent faktisk er en massakre på alle friskoler i landet, synes jeg, det er lidt bemærkelsesværdigt, at vores ene store friskoleforening slet ikke synes, det her lovforslag er problematisk.

(Kort bemærkning).

Pernille Vigsø Bagge (SF):

Nu var der ikke noget rigtigt spørgsmål, men jeg kan så forsikre om, at jeg ikke har udtalt mig om, at det her var en massakre på nogen som helst måde. Jeg har bare udtalt, at jeg ikke synes, vi skal indføre yderligere stramninger i forhold til friskoleloven.

Med hensyn til FGF og Dansk Friskoleforening har jeg læst deres hørings svar, og jeg accepterer dem og kigger på dem osv. Men vi er et politisk parti, som danner vores egne holdninger og ikke gør det ud fra de hørings svar, vi ser.

Det eneste, jeg tilkendegav i mit svar, var, at lige præcis Dansk Friskoleforenings forslag om en anden anmeldelsesfrist kan vi bakke op om. Men hvad vi i øvrigt beslutter som politisk parti, sker ikke på grundlag af de hørings svar, der er. Det formoder jeg heller ikke De Konservative gør.

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Jeg skal da beklage, hvis jeg ikke fik formuleret det som et spørgsmål i første runde. Så vil jeg prøve den her gang: Hvorfor tror fru Pernille Vigsø Bagge, at Frie Grundskolers Fællesråd ikke har noget imod det her forslag? Kan det være, fordi man ikke tror, at det vil have den helt store betydning at lukke friskoler og vil betyde en meget stor friskoledød? Hvordan tolker SF hørings svaret fra Frie Grundskolers Fællesråd?

Kl. 19.50

(Kort bemærkning).

Pernille Vigsø Bagge (SF):

Det er da klart, at det ikke vil lukke friskoler, eftersom forslaget har til formål at hindre åbningen af friskoler.

Jeg vil sige, at når jeg tror, at FGF ikke hæfter sig så meget ved det her, er det, fordi FGF rummer de skoler, som primært er i de store byer, hvor der ikke er den store risiko for skolelukninger. Det er derfor. Når Frie Grundskolers Fællesråd ikke har problemer med det her forslag, er det, fordi deres medlemsskoler primært er i de store byer, hvor der altså ikke er den store frygt for skolelukninger i forbindelse med strukturreformen. Det er der jo ude i de mindre kommuner ude i landsamfundene. Det er der, problemerne er.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Jeg har egentlig lyst til at kvittere for en ordførertale, som i modsætning til det meste af det, der er sagt i den her debat, er frihedsorienteret og ikke systembevarende. Et eksempel på det systembevarende var jo fru Pernille Rosenkrantz-Theil, der efterlyste et ganske bestemt antal. Fru Pernille Rosenkrantz-Theil vil gerne have antallet ned, men hvilket antal skal man lægge sig fast på? I det øjeblik man drister sig til at slippe friheden løs, kan man jo ikke rigtig lægge sig fast på et antal.

Jeg vil gerne høre, om den intention, som jeg her giver udtryk for, er i overensstemmelse med fru Pernille Vigsø Bagges; det, at man skal slippe friheden løs, og at når man gør det, gør man også folkeskolen bedre; når man lader et frihedsalternativ til folkeskolen være, kommer det folkeskolen til gode.

(Kort bemærkning).

Pernille Vigsø Bagge (SF):

Jeg kan stå ved, hvad jeg tidligere har sagt. Jeg har ikke sat mig fast på et antal af friskoler, og det er selvfølgelig heller ikke min intention. Jeg hæfter mig bare ved, at ministeren tidligere har benyttet sig af en argumentation om, at alle de stramninger, regeringen har indført på friskoleområdet, ikke ville føre til færre friskoler, men det har været tilfældet alligevel.

Så vil jeg sige, at frihed er en vigtig ting, og som sagt er det et godt supplement til folkeskolen, at vi har de frie skoler.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Det ser ikke ud til, at hr. Langballe ønsker ordet en ekstra gang, så jeg vil sige tak til ordføreren. Næste ordfører er fru Pernille Rosenkrantz-Theil.

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Det er jo nogle dybt, dybt bekymrende alliancer, der udvikler sig i denne Folketingssal her til aften, og det afspejler meget godt, at vi f.eks. i Enhedslisten står over for et ægte politisk dilemma. For på den ene side er jeg fuldstændig enig med SF, når det anføres, at den her lov har et eneste formål, nemlig at bære en strukturreform igennem, som regeringen ikke har haft nogen intentioner om at finansiere på tilstrækkelig vis. Derfor er der behov for, at man skærer ned i kommunerne. Hertil kommer et fuldstændig tabeligt vækstloft, som gør, at kommunerne ikke

må bruge de penge, selv om de har dem i kommunerne.

All in all er en fuldstændig fjollet overordnet politisk-økonomisk politik årsagen til, at det her lovforslag overhovedet ligger på Folketingets bord i dag. Jeg synes, det er rigtig sørgeligt, at man fører skolepolitik i et af verdens rigeste samfund på baggrund af så fuldstændig tåbelige politisk-økonomiske vedtagelser. Det får mig selvfølgelig til i første omgang at have lyst til bare at trykke på den røde knap, fordi jeg ikke ønsker at støtte den type af politisk-økonomisk politik.

Når det ikke er så simpelt, er det jo, hvilket også har været oppe i debatten i dag, fordi det er rigtig vigtigt, at vi får en diskussion af, hvad friskolernes funktion er. For jeg er sådan set enig i de røster, der siger, at friskolens funktion er, at her kan man oprette skoler, som har anden pædagogik, holdning og/eller religion end den, der bliver praktiseret i folkeskolen.

Jeg er sådan set enig med de kræfter, der har sagt, at det ikke er meningen med muligheden for friskoler og statsligt tilskud til friskoler, at man skal kunne oprette de såkaldte protestskoler. Jeg synes også, at det er et ualmindelig dårligt ord, men lad os nu sige det alligevel, for nu er det blevet brugt så mange gange. Det vil sige, at vi står i en situation, hvor friskolelovgivningen bliver anvendt til et andet formål end det, der egentlig er intentionen i lovgivningen. Det er et problem, vi på en eller anden måde bliver nødt til at forholde os til.

Igen vil jeg lige træde tilbage og sige, at det problem jo alene opstår, fordi der ikke er penge nok i kommunerne til at bevare de små skoler. Jeg tror sådan set, at hvis kommunerne havde rigeligt med penge – vi har et overskud på 80 mia. kr., så mon ikke vi havde råd til, at der var penge nok til de små skoler i vores samfund – ville langt de fleste af dem vælge at lade være med at lukke de små skoler. For det er jo sådan med de små skoler, at det er dem, der knytter de små lokale samfund sammen; det er dem, der er livsnerven i rigtig mange lokalsamfund. Så meget desto mere synes jeg jo, det er vigtigt, at det er en folkeskole og ikke en friskole, hvis den endelig skal være i det lokale samfund.

Kl. 19.55

Så jeg synes, vi kommer utrolig skævt rundt om hele den her problematik, fordi det hele ender med, at der er noget økonomi, der ikke er til stede. Kommunerne har ikke en reel valgmulighed. De har ikke det valg, der hedder at bevare

de små folkeskoler, for det er der ganske simpelt ikke råd til, eller man ville skulle skære meget dybt på andre velfærdsområder. Det er regeringens skyld. Derfor bliver det problematisk at skulle gå ind og diskutere friskolernes funktion i samfundet, hvilket ellers kan være en rigtig vigtig kernerdiskussion.

Jeg vil sige, at jeg har utrolig stor sympati for de forældre, der så vælger at oprette friskolerne, og det er jo det næste problem i forhold til den her lovgivning, nemlig at jeg har sympati for de forældre, der siger: Vi vil ikke medvirke til at gennemføre regeringens sparepolitik. Der er en eller anden regering, der laver et eller andet sæt af regler på det økonomiske stræk, som går ud over en kommune, der så laver et nyt sæt regler, som så i sidste ende går ud over skolen. Det vil vi ikke være med til, så vi opretter en friskole her, for det har vi mulighed for.

Det har jeg ret stor sympati for. Men så ryger vi ind i et demokratisk dilemma, og det er jo det, vi havde oppe at vende tidligere: at det betyder, at 50 forældre eller 60 forældre eller 20 forældre eller 12 forældre har mulighed for at holde en hel kommunes økonomi som gidsel. De kan bestemme, hvad økonomien i kommunen skal være, for folkeskolen fylder så stor en del af budgettet, at hvis man bevarer de små skoler i området, ville man skulle skære meget dybt andre steder, fordi kommunen er i en spændetrøje rent økonomisk.

Det demokratiske dilemma mener jeg vil løser bedst ved, i stedet for bare at tage en frihedsmulighed fra folk, så at erstatte den med en anden frihedsmulighed, nemlig den, at man giver borgerne ret til at få mulighed for at afholde folkeafstemninger, så kommunens skolestruktur kan komme ud til en folkeafstemning. Hvis så alle de mennesker, der er i det kommunefællesskab, er enige om at forkaste byrådets skolepolitik, vil man selvsagt lave en anden. Det mener jeg er den bedste løsning på det.

Men jeg vil gerne anholde det om frihed, her har hr. Langballe været meget fremme i skoene: Der er ikke nogen, der tager frihed fra nogen. Den, der ønsker at oprette en friskole eller en privatskole dannet på et andet grundlag end det, der er i folkeskolen – hele den sætning kender vi – kan til enhver tid gøre det. De kan gøre det med 1 times varsel, de kan gøre det med 5 minutters varsel.

Det her lovforslag handler alene om de friskoler og privatskoler, som ønsker at søge om

statsligt tilskud. Det skal de jo være velkommen til ikke at gøre.

(Kort bemærkning)

Christine Antorini (S):

Jeg har med interesse lyttet til de mange dilemmaer, som ordføreren fra Enhedslisten er i, og nu vil jeg prøve at tilbyde at rydde måske to af dilemmaerne af vejen.

Det første vil jeg så stille som et spørgsmål. Ordføreren har flere gange sagt, hvilket stort dilemma det er, at der er vedtaget en strukturreform, som Enhedslisten ikke støtter; det gør vi heller ikke hos Socialdemokraterne. Derfor har vi også kigget på den tendens, der har været. Små folkeskoler er blevet nedlagt, som der så er blevet oprettet friskoler i, og det er sket, længe før strukturreformen er vedtaget. Hvis man bare tager de sidste 5 år – vi har også hørt nogle af tallene tidligere i dag – viser det sig jo desværre, at det er en tendens, der har været længe. Strukturreformen kan så være med til at forstærke den tendens.

Men mit første spørgsmål er, om ordføreren ikke vil give mig ret i, at det ikke er strukturreformen i sig selv, der har startet tendensen med, at man med friskoleloven i hånden undergraver en kommunalpolitisk beslutning.

(Kort bemærkning)

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Nu kunne jeg finde på at drille Socialdemokraterne en lillebitte smule. Nej, for det handler bl.a. også om fuldstændig tåbelig økonomisk politik i kommunerne, med jævne mellemrum under socialdemokratisk ledelse, så der kan være mange forskellige årsager og mange forskellige lag i det her.

Det er klart, at den bølge, som vi har set de seneste 5 år, er regeringens ansvar, for det er jo et spørgsmål om, at man har haft et skattestop, der har bevirket, at kommunerne ikke har haft penge nok. Sådan er det. Det vil sige, at det, at Socialdemokraterne nu langt om længe er krøbet til korset og vil være medvirkende til, at den offentlige sektor skal stige i samme takt som den private, er vi rigtig glade for i Enhedslisten, for det betyder, at der er en sandsynlighed for, at man i fremtiden vil have råd til at bevare de små folkeskoler. Det kræver selvfølgelig, at regeringen ryger af pinden først, men det ser det også ud til at den gør.

(Kort bemærkning).

Christine Antorini (S):

Nu var det faktisk ment som en ægte udstrakt hånd at prøve at udrydde dilemmaer, så jeg vil stadig væk sige, at der er en mulighed der. Det er faktisk ikke strukturreformen, der har startet den her tendens.

Men så til mit næste spørgsmål: Hvis vi nu antager, at strukturreformen er med til at forværre dilemmaet – den præmis vil jeg godt gå ind på – bør Enhedslisten jo også støtte det her lovforslag. Hvis ikke Enhedslisten støtter det her lovforslag, vil det jo desværre være sådan, at den tendens, vi kan se, vil fortsætte, sådan at der vil blive oprettet friskoler i de små folkeskoler, som bliver nedlagt.

Kl. 20.00

Det betyder, at det bliver ganske svært for kommunalbestyrelserne, ikke mindst i de kommuner, som er nødt til at spare, rent faktisk at levere den kvalitet, som borgerne må forvente en folkeskole kan levere. Så jeg vil høre, om ikke det var et godt argument for alligevel at ende med at støtte i stedet for kun at være meget dilemmafyldt.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg er selvfølgelig meget taknemmelig for, at Socialdemokraterne ønsker at løse nogle af vores dilemmaer. Jeg vil lige sige til det om strukturreformen – og det kan godt være, at det er skattestopet, der har startet det – at jeg bestemt mener, at strukturreformen kun gør ondt rigtig, rigtig meget værre, så jeg synes også, man skal passe lidt på med bare at tørre det af på skattestopet. Det synes jeg er for let en løsning. Så det dilemma er altså ikke helt løst for mig endnu, vil jeg sige.

Så vil jeg til det, at man gør ondt værre, hvis man ikke støtter den her lovgivning, sige: Det betyder jo i princippet, at jeg går ind og rydder op efter regeringens efter min overbevisning rigtig tåbelige økonomiske politik. Det er sådan set et job, jeg aldrig nogen sinde har søgt om at få. Jeg er ikke interesseret i at skulle gå og rydde op efter en borgerlig regerings tåbelige økonomiske politik. Det er sådan noget, vi kan gøre, hvis vi på et tidspunkt får tøjlerne, så vi kan bestemme, hvordan vi gør det. Men at regeringen skulle komme med forslag til, hvordan man rydder op efter deres egen politik, og jeg så bare blindt skulle støtte det, har jeg det en lille smule problematisk med.

Så jeg synes heller ikke helt på det stræk, at det er argumentation nok til at støtte den her lovgivning. Men jeg vil sige, at vi selvfølgelig diskuterer den her sag videre og løsningen kommer på et eller andet tidspunkt, men jeg vil gerne holde fast i, at jeg ikke ønsker, at nedskæringerne lukker de små folkeskoler, og hvis man ikke har løst det ved, at man finder et andet folkeligt redskab til at undgå de nedskæringer, må vi jo ende med at lade være med at støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Britta Schall Holberg (V):

Det må ikke være nemt at være ordfører for Enhedslisten, når man, som jeg forstår det, jo ligefrem bliver udkældt for at være systembevarende. Det må være endnu et dilemma, synes jeg.

Men spørgsmålet er: Mener ordføreren ikke, at der kunne være andre begrundelser for at ændre skolestrukturen i en kommune end de rent, om jeg så må sige, rå økonomiske overvejelser?

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

I andre situationer end den nuværende: Jo. I den nuværende situation vil jeg tro at i omkring 95 pct. af de kommuner, der kunne finde på at gøre det, ville det være på grund af de økonomiske omstændigheder.

(Kort bemærkning).

Britta Schall Holberg (V):

Kunne ordføreren ikke forestille sig, at en af de meget seriøse begrundelser, en folkevalgt kommunalbestyrelse skal ud i og har været ude i i adskillige år, også tidligere, har været, at antallet af elever på en eller anden skole var blevet af en sådan størrelse, at man måtte sige, at det måske nærmede sig det pædagogisk uforvarlige?

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Som sagt tror jeg helt sikkert, at vi kan finde enkelttilfælde, hvor det er tilfældet. Jeg må også erkende, hvor stor vigtighed folkeskolen har, selv om der er meget få elever tilbage. Jeg tror bare, at det i den nuværende situation ville vise sig, hvis vi undersøgte det, at 95 pct. af dem gør det, fordi der ikke er penge i kommunekassen. Så hvis der var penge i kommunekassen, ville de faktisk vælge at bevare folkeskolerne.

Jeg kan selvfølgelig blive overbevist om det modsatte, hvis en undersøgelse, hvor man går ud og spørger konkret i kommunerne, viser, hvad der var årsagen. Men de tilbagemeldinger, vi får fra det kommunale bagland og har fået de sidste 5 år, har jo været, at de steder, hvor man har lukket de små skoler, har det simpelt hen været et spørgsmål om at skaffe økonomi til at skabe faglighed i folkeskolen eller skaffe økonomi til at skabe velfærd på andre områder.

Der er vi altså bare i Enhedslisten af den overbevisning, at der er masser af penge i det her samfund, så der er ikke nogen grund til at skulle vælge mellem to forskellige velfærdsydelser, før vi har brugt de 80 mia. kr., der f.eks. ligger i kassen nu.

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Det er bare ren nysgerrighed: Nu er skolelukninger jo sådan set ikke et nyt fænomen. Det lyder næsten, som om at da VK-regeringen trådte til, introducerede vi begrebet skolelukninger. Man havde jo også skolelukninger under SR-regeringen, og som jeg kan forstå det på Enhedslistens ordfører, så svømmede kommunerne dengang i penge, og de havde god nok økonomi til at drive alle de skoler, de ville, men alligevel var der skolelukninger. Hvad formoder man har været årsagen dengang?

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Som jeg sagde til fru Christine Antorini, skal vi jo lige lægge klart, når vi har den her diskussion – det er i øvrigt meget irriterende ikke at kunne se fru Carina Christensen, når vi snakker sammen, men hun kan jo ikke gøre for, at hun har en stol dernede – at det var V og K, der lagde stemmer til de finanslove, der blev vedtaget under SR-regeringen. Så jeg er jo i den heldige situation, at jeg sådan set bare kan sige, at det var fuldstændig det samme under SR-regeringen.

Det var det jo så alligevel ikke helt, for vi havde ikke noget ansvar for det. Enhedslisten har ikke stemt for en eneste finanslov under den socialdemokratiske ledede regering, og det var da bl.a., fordi vi syntes, at økonomien var for stram. Det lagde V og K så stemmer til i stedet for, så man kunne måske vende spørgsmålet rundt.

Kl. 20.05

Nu var stigningstakten i kommunerne under SR-regeringen i nærheden af 3 pct. i de seneste år, de sad ved magten, og nu har den ligget på

mellem 0,5 og 0,7 pct., mens den her regering har siddet ved magten, så forskellen har alt andet lige været til at føle på. Men det ændrer jo ikke på, at vi i Enhedslisten også under SR-regeringen krævede flere penge til folkeskolen.

Jeg sad selv på det tidspunkt i elevbevægelsen, mens der var en SR-regering, og der var jeg da en af de fremmeste forkæmpere. Jeg ved ikke, hvor mange gange jeg har stået nede på slotspladsen over for fru Margrethe Vestager og krævet flere penge til folkeskolen. Men V og K lagde jo stemmer til, så det kan være, fru Carina Christensen kan forklare mig, hvorfor man også dengang skulle have færre penge, end der var behov for.

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Det er ikke, fordi jeg skal trække det i langdrag, men jeg synes, det måske er lidt ensporet at sige, at økonomi kan være den eneste årsag til en skolelukning. Kunne man ikke kigge på kvaliteten af undervisningen, på fagligheden, antallet af elever? Kunne det ikke være relevante parametre at se på, når man skal beslutte, om man skal drive en skole videre eller man skal føre nogle elever sammen med nogle andre på en anden skole?

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg er for så vidt fuldstændig enig i, at der kan være kvalitetsmæssige og pædagogiske årsager til, at man vælger at lukke en skole, så det er ikke sådan, at jeg i alle givne tilfælde er imod, at man lukker en skole. Jeg er godt klar over, at når vi har de her meget korte replikker, så kan tingene blive trukket meget sort-hvidt op. Jeg mener bestemt, der kan være årsager til at lukke en skole.

Men i det tilfælde er man ofte i en økonomisk spændetrøje. Jeg mener, vi har en af verdens dyreste folkeskoler, og en af årsagerne til, at vi har en af verdens dyreste folkeskoler, er, at vi har utrolig mange små skoler i det her samfund, så når man skal finde et besparelsesinstrument i en kommune, er et af de store tårne, der står på udgiftssiden, jo folkeskolen.

Når man nu ved, at man kan gøre den væsentlig billigere ved at lægge skolerne sammen, kan jeg sådan set ikke fortænke kommunalpolitikkerne i at ræsonnere sig frem til at lægge nogle skoler sammen. Men det er bare den økonomiske spændetrøje, der i de tilfælde, som jeg ser

det nu, er årsag til sammenlægningerne og nedlægningerne; årsagen er ikke, at man har gode, væsentlige pædagogiske og andre grunde til at sammenlægge, desværre.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Tak til ordføreren. Så er det undervisningsministeren.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg vil gerne takke for den overraskende brede opbakning til dette lovforslag. Når jeg siger overraskende, skyldes det ikke Socialdemokratiets tilslutning, som var ventet, men at forslaget tilmed fik en nuanceret behandling af fru Pernille Rosenkrantz-Theil, som i dag ikke blot er debuteret som kirkeordfører, men også som en, der kan have et nuanceret syn på et regeringsforslag. Det er virkelig bemærkelsesværdigt.

Der har været en lang og god debat, som jeg synes er gået ind til sagens kerne om dilemmaet mellem på den ene side det kommunale selvstyre og på den anden side borgernes frihed til at oprette skoler, som er anderledes end de offentlige.

For os, der støtter dette forslag, er det afgørende, at vi bevarer denne ret til at oprette skoler, der er anderledes end de offentlige. Men begrebet protestskoler dækker jo netop ikke skoler, der er anderledes end de offentlige, deraf vores uenighed. Tak for den brede støtte.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Der ser ikke ud ... nå, fru Christine Antorini. Er det til ministeren? Så skal man lige markere i god tid, inden ministeren går ned. Så er det fru Christine Antorini.

(Kort bemærkning).

Christine Antorini (S):

Jeg beklager, men det kom helt bag på mig, at ministerens besvarelse var så kort, for der blev stillet nogle spørgsmål fra talerstolen, herunder om ministeren ville komme med et forslag, sådan at det ville blive muligt at opdele depositummet, hvilket er antydnet i det høringsnotat, som ligger til baggrund for den debat, vi har her i dag.

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg beklager, at jeg ikke tog stilling til det. Jeg synes, at jeg bør have en åben holdning til det – det var derfor, jeg ikke ville afvise det på stedet

– og jeg kan ikke se, det skulle give de helt store administrative ulemper. Det er jo i givet fald dem, der skal indbetale depositummet, som får den største ulempe. Så min tavshed skal tages, som udtryk for, at det ikke var noget, der skulle skille os ad. Som det hedder på jysk: Det ska' ik' kom an å det!

Jeg vil godt lige sige en ting til. Nej, det må jeg ikke. Jeg venter.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så tager vi lige nogle flere spørgsmål. Hr. Jesper Langballe.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Der var en, der for nylig genopfriskede en gammel sige, en Christiansborgsige, nemlig at man aldrig skal stille et spørgsmål til en minister, som man ikke kender svaret på på forhånd.

Nu vil jeg stille et spørgsmål, som jeg tror jeg kender svaret på, og jeg glæder mig til at høre det svar, som jeg tror jeg kender, fordi jeg ved, at ministeren ikke bryder sig om, at man går og afkræver folk bekendelser i tide og utide: Synes ministeren ikke – og vi har talt om det før her i aften – at det er en legitim demokratisk ting, at man opretter en friskole, fordi der er en folkeskole, der er lukket, for at bevare et lokalt sognesammenhold, der måske har haft den lille folkeskole og måske en foredragsforening som sin livsnerve? Og synes ministeren ærligt talt ikke, at det er uappetitligt, at man for at gøre sådan noget skal have et idépolitisk holdningsgrundlag, som man skal aflægge bekendelser om til systemet?

Kl. 20.10

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg hørte godt bemærkningen om, at hr. Jesper Langballe foretrak en skole, der var oprettet i protest mod en kommunal beslutning, frem for en skole, der byggede på noget så lummert som et værdigrundlag.

Så var det, jeg kom til at tænke på mig selv. Når jeg holder af nogle af de grundtvigske friskoler, skyldes det, at de lægger meget vægt på historie, på fortælling og på, at børnene skal lære salmer og sange, og det er vel bl.a. det, vi mener med et værdigrundlag. Det er altså, for at der er mulighed for at have skoler, som har sådan en pædagogisk profil eller et værdigrund-

lag, at vi har friskoleordningen, og det synes jeg hverken er lummert eller forkert.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Jeg kan sagtens følge ministeren i det sidste her, men samtidig vil jeg sige, at når man gerne vil bevare en lokal skole eller en lokal skoles ånd måske så nu ført over i friskoleformen, der som indhold har historie, fortælling, salmer og sange, er det jo ikke, fordi man pludselig har fået en åbenbaring om, at det simpelt hen er så vidunderligt. Det er jo ikke, fordi det er noget, man lige har opfundet. Det er en tradition, som man lever på, og som man vel ikke nødvendigvis behøver at kunne sætte ord på og skære ud i en firkant og sige: Det her er vores værdigrundlag.

Så lige til allersidst et tillægsspørgsmål: Jeg vil gerne spørge ministeren, om det i grunden ikke er sådan, som mit partis ordfører antydede i sin ordførelse, at den her debat på en måde har været en skindebat, for Kommunernes Landsforening har for længst afkrævet ministeren det løfte, at sådan blev det.

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Det sidste synes jeg ikke er rimeligt. Venstres ordfører er faktisk tidligere indenrigsminister og kender den her problemstilling ud og ind, og jeg har også tidligere været undervisningsminister og kender problemstillingen ud og ind. Regeringen er ikke ekspeditionskontor for Kommunernes Landsforening, men vi synes, at de 98 nye kommuner skal have mulighed for at have et vist kommunalt selvstyre. Vi vil også bevare borgernes mulighed for at lave skoler, der er anderledes.

Så vi har fremsat dette forslag, hvor vi synes vi finder en fin balance. Bemærk, at vi ikke ændrer ved dette meget lave elevtalskrav, der er: Der skal kun 28 elever til på tre klassetrin, for at man kan oprette sådan en skole med 80 pct. støtte fra det offentlige. Det beholder vi jo fuldt ud.

Jeg her ikke noget imod, vi taler om tradition i stedet for værdi. Når nogle har valgt friskoler, skyldes det, at de måske føler, at den offentlige skole har svigtet en vigtig tradition, og det er da, hvad enten man kalder det værdi eller ej, en meget god begrundelse for at sende sine børn til en fri skole.

Så vil jeg bare sige til fru Pernille Vigsø Bagge, at jeg altid har været ked af at hedde Bertel, så skulle det ende med, at jeg nu blev kaldt

Mads, fordi antallet af friskoler falder, så vil jeg tage det roligt. Jeg kan fortælle, at vel er der lukket tre, men jeg har lige fået at vide, at der også er tre eller fire, der har anmodet om at blive oprettet, altså anmodet om støtte. Så det er endnu ikke afgjort, om jeg skal hedde Mads i resten af mit liv. Jeg tager det spørgsmål meget afslappet.

Kl. 20.15

(Kort bemærkning).

Britta Schall Holberg (V):

Jeg vil gerne bede ministeren om at fortælle om de overvejelser, han gør sig, om, hvordan man kan hjælpe kommunalbestyrelserne til at opretholde en så fleksibel og varieret skolestruktur som muligt.

Jeg nævnte i min ordførertale, at jeg har en fornemmelse af, at ministeren er i gang med nogle overvejelser med hensyn til, hvordan man kan lave fælles skoleledelser og sådan noget, og det tror jeg faktisk hører til i den debat her.

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Det er jeg glad for at jeg bliver spurgt om, for med forslaget gør vi det jo lettere at nedlægge skoler, uden at de straks bliver oprettet igen, men samtidig har vi overvejelser om at gøre det lettere at bevare skoler som satellitskoler, altså med andre ord at skabe et alternativ til nedlæggelse.

I dag er der meget snævre grænser for, hvordan man kan drive skoler sammen. Der er en grænse på 150 elever. De to skoler, der drives sammen, kan ikke have mere end 150 elever. Hvis vi fjerner den grænse, bliver det lettere at bevare en skole, der ellers ville blive nedlagt, som satellitskole, som forskole, eventuelt i kombination med en børneinstitution. Det vil yderligere styrke det kommunale selvstyre.

Jeg har besøgt en skole for ikke så lang tid siden, der først var folkeskole, og så blev nedlagt og oprettet som friskole, men som hjertens gerne ville have valgt den model, nemlig som forskole eller satellitskole i samarbejde med en større naboskole.

Jeg har drøftet det med Landsforeningen Af Landsbysamfund og Sammenslutningen af Danske Småøer, og de er positive over for det.

Tak for det spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Bente Dahl (RV):

Jeg hørte før, at ministeren var positiv over for Socialdemokratiets ordfører med henblik på måske at kunne stille ændringsforslag, hvis jeg har forstået det rigtigt, så depositummet deles op i flere rater. Jeg ville høre, om ministeren også kunne være positiv over for et forslag fra min side om, at hvis en anmeldt friskole af forskellige årsager måske ikke bliver til noget i løbet af det her år, den skal stå anmeldt, ville der blive mulighed for at få tilbagebetalt de 30.000 kr., som jo er en anseelig sum penge for en forældregruppe.

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Hvis det kunne føre til, at fru Bente Dahl og den radikale formand for Friskoleforeningen ville støtte forslaget, ville jeg da overveje det, men jeg synes egentlig ikke, det er rimeligt.

(Kort bemærkning).

Bente Dahl (RV):

Jeg er nødt til at spørge om, hvorfor ministeren ikke synes det er rimeligt.

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Depositummer har man jo, fordi man ulejlig det offentlige og bruger ressourcer osv. Depositummer har man, for at ansøgninger skal være seriøse. Derfor synes jeg, at man skal tænke sig om, før man laver om på den regel.

Men som sagt, hvis fru Bente Dahl vil gå ind i et kompromis, må vi jo se på det ønske også.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

14) Første behandling af lovforslag nr. L 15: Forslag til lov om ændring af lov om befodringsrabat til uddannelsessøgende i ungdomsuddannelser m.v. (Bemyndigelse af de befodringsansvarlige til i en overgangsperiode at træffe afgørelse om ret til rabat).
Af undervisningsministeren (Bertel Haarder).
(Fremsat 4/10 2006).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Troels Christensen (V):

Den 9. juni 2006 vedtog et enigt Folketing etableringen af en ny statslig befodringsrabatordning for elever, der er ved at tage en ungdomsuddannelse. Efter en meddelelse fra SU-styrelsen til den studerende om ret til rabat skulle den studerende henvende sig til trafikelskabets salgssted og herefter få sin rabat. Egenbetalingen kom ned på 9,50 kr. pr. dag.

Det har dog vist sig, at der enkelte steder har været nogle praktiske vanskeligheder, og at dette skyldes, at trafikelskaberne i visse dele af landet ikke har et tilstrækkelig udbygget net af salgssteder, hvilket kan være en praktisk forhindring for at udstede de nye rabatkort.

Derfor har ministeren fremsat dette lovforslag, der rummer en midlertidig hjemmel til at etablere en overgangsordning i foråret 2007. Overgangsordningen tillader trafikelskaberne at genudstede kort i den statslige ordning på grundlag af data om hidtil udstedte kort i den amtslige ordning.

Kl. 20.20

Nye elever, der påbegynder uddannelse i 2007, vil efter ansøgning få tilsendt dokumentation for ret til uddannelseskort fra styrelsen. Denne dokumentation forevises herefter salgsstedet. Overgangsordningen omfatter dog ikke HUR-området, men her er problemet heller ikke stort, da der findes en veludbygget salgsgorganisation i dette område.

Målet er, at inden den 1. juli skal et afprøvet it-system mellem styrelsen og trafikelskaberne fungere, så de studerende fra den 1. juli 2007 ikke behøver at møde op for at få deres rabatkort, men vil få det tilsendt automatisk.

It-løsninger gør ofte livet lettere og formentlig også i denne sammenhæng. Det havde dog været rart, hvis det hele havde kørt på skinner

den 1. januar 2007. Sådan skulle det altså ikke være, men vi ser i hvert fald frem til, at det hele fungerer efter hensigten den 1. juli 2007.

Venstre støtter forslaget.

Christine Antorini (S):

I virkeligheden skulle det have været hr. Bjarne Laustsen, der havde stået her som ordfører, og jeg er nødt til lige at forstyrre ministeren.

Jeg er ked af, at jeg lige er nødt til at bede om ministerens opmærksomhed. Men jeg er her på vegne af hr. Bjarne Laustsen, som var ordfører ved behandlingen i foråret, og han er ærgerlig over, at han ikke selv kunne tage ordførerskabet i dag, for han har jo haft en vis infigt med ministeren om nogle af de elementer, som det nu viser sig der kommer en lovændring om. Jeg skulle hilse fra hr. Bjarne Laustsen og sige, at hvis ministeren havde læst debatten fra behandlingen i foråret, herunder hr. Bjarne Laustsens synspunkter, kunne han have undgået at komme i den situation, at vi nu skal tage stilling til dette ændringslovforslag.

Efter disse indledende bemærkninger vil jeg læse hr. Bjarne Laustsens tale op:

De uddannelsessøgende ved ungdomsuddannelserne får som led i kommunalreformen rabat på deres transport med den kollektive trafik. Det vedtog et flertal i dette forår, men allerede nu skal vi ændre loven. Trafikelskaberne har flere steder haft vanskeligheder med at administrere ordningen i praksis, og det er en af de sager, hvor der er råbt vagt i gevær i tide, fordi Socialdemokraterne var meget bekymrede for, om staten ville være i stand til at overtage denne opgave fra de nuværende amter.

Jeg synes – og jeg er her, vil jeg sige til hr. Bjarne Laustsen – at det må være flovt for regeringen og specielt for undervisningsministeren, at vi allerede nu skal ændre den lov, som blev vedtaget i juni. Men det synes jeg nu i øvrigt også som fru Christine Antorini, skulle jeg hilse og sige. Regeringen har simpelt hen ikke gjort sit hjemmearbejde godt nok i denne sag, hvilket jeg skal beklage. Omvendt er vi også nødt til at sørge for, at tingene fungerer, så de unge mennesker kan komme frem og tilbage til uddannelsesinstitutionerne fra den 1. januar 2007.

Man har ganske simpelt glemt at spørge trafikelskaberne og DSB, hvordan den nye ordning kan forvaltes. Selskaberne har svært ved at håndtere en ordning, hvor alle uddannelsessøgende skal henvende sig personligt på et salgssted for at købe et abonnementskort med rabat.